كتاب اصول العشره لنجم الدين الكبرى قدس سره

١٢١
٢١٧٠

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C.
1923
Kütüphanesi

بسم الله الرحمن الرحيم

هذه الاصول العشرة للشيخ الكامل فريد عصره نجم الحق والدين الكبرى الطرق الى الله
بعدد انفاس الخلايق وطريقنا الذى نشرح فشرحه اقرب الطريق
الى الله واوضحها وارشدها وذلك لان الطريق مع كثرت عددها محصورة
فى ثلثة انواع احدها طريق ارباب المعاملات بكثرة الصوم والصلاة
وتلاوة القرآن والحج والجهاد وغيرها من الاعمال الظاهرة وهو طريق
الاخيار فالواصلون بهذه الطريقة فى زمان التطويل اقل من القليل
ثانيها اصحاب المجاهدات والرياضات فى تبديل الاخلاق وتزكية النفس
الزكية وتصفية القلب وتجلية الروح والسعى فيما يتعلق بعمارات
الباطن وهو طريقة الابرار فالواصلون بهذه الطريقة اكثر من ذلك
الغريبة لكن حصول ذلك منهم من النوادر يسأل ابو منصور عن ابرهيم
الخواص رحمه الله فى اى مقام تروض نفسك قال اروض نفسى فى مقام

Süleymaniye Kütüphanesi
Hacı Mahmud
2402
Kayıt No

التوكل منذ ثلثين سنة فقال افنيت عمرك بالاشتغال فى عمارة الباطن فاين
انت من فناء فى الله ثالثها طريقة السائرين الى الله فهو طريقة الشطار من
اهل المحبة فالواصلون بهذه الطريقة الحسنا فى البدايات اكثر من غيرهم فى النهايات
فهذه الطريقة المختارة مبنى على الموت بالارادة موتوا قبل ان تموتوا وهو محصورة
فى عشرة اصول الاول التوبة وهى الرجوع الى الله تعالى بالارادة كما
ان الموت رجوع بغير الارادة كقوله تعالى ارجعى الى ربك راضية مرضية
وهى الرجوع عن الذنوب كلها والذنب ما يحجبك عن الله من مراتب
الدنيا والاخرة فالواجب على الطالب الخروج عن كل مطلوب سوى الحق الوجود
كما قيل وجودك ذنب لا يقاس به ذنب الاصل الثانى الزهد فى الدنيا
وهو الخروج عن متاعها وشهواتها قليلها وكثيرها مالها وجاهها كما ان
بالموت يخرج منها وحقيقة الزهد ان تزهد فى الدنيا والاخرة كما قال
عليه السلام الدنيا حرام على اهل الاخرة والاخرة حرام على اهل الدنيا وهما
حرامان على اهل الله تعالى الاصل الثالث التوكل على الله وهو الخروج
عن الاسباب والسبب بالكلية ثقة بالله كما ان بالموت كقوله تعالى
ومن يتوكل على الله فهو حسبه الاصل الرابع القناعة وهى الرجوع

2b

وهو الرجوع القناعة وهو الرجوع عن الشهوات النفسانية والتمتعات
الحيوانية الا ما اضطر اليه من الحاجة الانسانية فلا يسرف في المأكول
والملبوسات والمسكن ويختصر ما لا بد كقوله تعالى ولا تسرفوا
الاصل الخامس العزلة وهو الخروج عن مخالطة الخلق بالانزواء و
الانقطاع كما هو بالموت الا عن خدمة شيخ واصل مرب له واستاد
ناصح مشفق لانها كالغسال للميت فينبغي للطالب ان يكون
بين يدي الغسال يتصرف فيه كما شاء ليغسله بماء الولاية عن جنابة
الاجنبية ولوث الحدث واصل العزلة عزل الحواس بالخلوة عن تصرف
في المحسوسات فان كل آفة وبلاء وفتنة ابتلي الروح بها وكانت تقوية
النفس وتربية صفاتها منها ودخلت من روزنة الحواس وبها
استتبعت النفس الروح الى اسفل سافلين وقيدته بها واستولت
عليه وبالخلوة وعزل الحواس ينقطع عن الدنيا والشيطان و
اعانة الهوى والشهوة كما ان الطبيب في معالجة المريض يأمر اولا
بالاحتماء مما يضره ويبدء في علل مرضه فينقطع بذلك

3a

مدد المواد الفاسدة التي تنبعث بالمرض وتنقى المواد وقد تقوى الجبلة
رأس كل دواء ثم يعالجه بالمسهل يزيل عنه المواد الفاسدة وتتقوى به
القوة الطبيعية والحرارة الغريزية ليزول عنه المرض بدفع الطبيعة و
يحدث الصحة فالمسهل ههنا بعد الاحتماء وتنقية المواد المذكورة ثم
الاصل السادس ملازمة الذكر وهو الخروج عن ذكر ما سوى الله
النسيان كما قال الله تعالى واذكر ربك اذا نسيت اي غيره كما
هو الموت فاما نسبة المسهلية بالذكر وهو كلمة لا اله الا الله مجموعة مركبة
من النفي والاثبات فالنفي يزيل المواد التي يتولد منها مرض القلب و
قيد الروح وتقوية النفس وتربية صفاتها وهي الاخلاق الذميمة
النفسانية والاوصاف الشهوات الحيوانية وبالاثبات الا الله تحصل صحة القلب
وسلامة عن الرذائل من الاخلاق وانحراف المزاج الاصلي واستواء مزاجه
بنوره وحيوته بنور الله فتجلى الروح بشواهد الحق وتجلى ذاته وصفاته
واشرقت الارض بنور ربها وزالت عنها ظلمات صفاتها يوم تبدل
الارض غير الارض والسموات وبرزوا لله الواحد القهار الذي هلك

تجلى جلاله لكل الموجودات فعلى قضية اذكروني اذكركم تتبدل الذاكرية
بالمذكورية ويبقى المذكورية بالذاكرية فيفنى الذاكر في الذكر
ويبقى المذكور خليفة للذاكر فاذا طلبت الذاكر فاذا ابصرتني ابصرته
واذا ابصرته ابصرتني الاصل السابع التوجه الى الله بكليته وجوده عن كل
داعية تدعو الى غير الحق كما هو بالموت فلا يبقى له مطلوب ولا محبوب
ولا مقصود ولا مقصد الا الله ولو عرض عليه مقامات جميع الانبياء
والمرسلين ولا يلتفت اليها بالاعراض عن الله لحظة قال جنيد رحمه
لو اقبل صديق على الله الف الف سنة ثم اعرض عنه لحظة فما فاته اكثر مما
ناله الاصل الثامن الصبر وهو الخروج عن حظوظ النفس بالمجاهدة
كما هو بالموت والثبات على فطامها عن مألوفاتها ومحبوباتها
لتزكيها والاستقامة على طريق المستقيم المثلى قال الله تعالى وجعلنا
منهم ائمة يهدون بامرنا لما صبروا وكانوا بآياتنا يوقنون
الاصل التاسع المراقبة وهي الخروج عن حوله وقوته كما هو بالموت
مراقبا لمواهب الحق متعرضا لنفحات الطاف معرضا عن سواه
مستغرقا في بحر هواه مشتاقا الى لقاه قلبه يحبس لديه روحه

بابه به مستعينا عليه ومنه مستغيثا اليه حتى يفتح الله له باب رحمته
لا ممسك لها ويغلق عليه باب عذاب لا مفتح له بنور ساطع من
رحمة الله تعالى على النفس تزول امارية النفس في لحظة ما لا
تزول ثلثين سنة بالمجاهدات والرياضات كما قال الله تعالى
الا من رحم ربي وهم الاحباء بل يبدل سيآت النفس حسنات
الروح لقوله تعالى فاولئك يبدل الله سيئاتهم حسنات وهم
الابرار بل يكون حسنات الابرار سيآت المقربين فيبدل المقربين
بحسنات الالطاف لقوله تعالى للذين احسنوا الحسنى وزيادة وهذه
الزيادة حسنات الطاف الحق وذلك فضل الله يؤتيه من يشاء
الاصل العاشر الرضاء وهو الخروج عن رضاء نفسه بالدخول
في رضاء الله تعالى بتسليم الاحكام الازلية والتفويض الى
تدبيرات الابدية والاعتراض كما هو بالموت كما قال بعضهم وكلت
الى محبوب امري كله ان شاء احياني وان شاء اتلف فمن يموت
بارادته عن هذه الاوصاف الظلمانية يحييه بنور عنايته كما قال

جل ذكره او من كان ميتا فاحييناه وجعلنا له نورا يمشي به في الناس
كمن مثله في الظلمات ليس بخارج منها من كان ميتا عن الاوصاف
الظلمانية في شجرة الانسانية فاحييناه باوصافنا الربانية
وجعلنا له نورا من انوار جمالنا يمشي به في الناس بالفراسة ويشاهد
احوالهم كمن مثله في الظلمات ليس بخارج منها الا بالزهرة المؤمنية
والا بتمام الولاية والنبوة والله اعلم بالصواب

تمت

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي وضع الاصول لتأسيس بناء الوصول والصلوة
والسلام على حضرة الرسول الذي هو مفتاح كل مسؤول
وعلى آله واصحابه المبشرة لا سيما العشرة وبعد فهذا شرح للاصول
العشرة المنسوبة الى الشيخ العالم العارف المشتهر بابي الجناب
نجم الدين الكبرى قدس الله سره وعمم بره التمس مني بعض الاصحاب

ان اوضحها باللسان التركي الجلي ليكون اقرب الى فهم الكلام الجملي الاوفق
فاجبته رجاء للوصول من طريق الوصول والله الميسر للآمال
وما يقتضي اليها من صالحات الاعمال وهو مولى الموالي في البداية
والنهاية والولي المتولي للارشاد والهداية قال حضرة الشيخ
الطريق الى الله بعدد انفاس الخلايق معلوم اولسونكه بو مقاله كلمه شهد
مشايخدندر كه معاني لطيفه مشتملدر اولكيم بودركه انفعالي يه
موصل اولسه طريقه اصناف خلايقك نفسلري عددنجه در نفس
فانيه فتحيله فم وانفدن داخل وخارج اولانه ديرلركه يكرمي درت ساعتده
يكرمي درت بيك نفسدر پس هر كسك عمري اخرينه دك اولان نفسه
عددنجه حقه كيدر يول واردر زيرا هر نفس حقه يولدركه سالك
حقه واصل اولمغه هر نفسده بر يول آلور اكر سبيل هر خطوه ده بيك هر
آدمك بر يول آلنور كبي يعني كرچه يول بر در ولكن هر آدم اول يولك
نهايتنه ايصاله وسيله اولمغله كويا هر آدمده بر يول الحقه اولور وبورادن
ديمكدركه هر كس نفسني وسعتي محافظه ايتمك كركدر زيرا نفس ساعت

5b

ضایع ایلدیکی کونده دخی ضایع اولور. و کونک ضیاعیله هفته و انکله شهر
و شهرده سنه و سنه ایله تمام عمر ضایع اولور. انکچون نفسی محافظه
لازمدر. و حکیم سنائی دیمشدر. بیت صوفیان در دمی دو عید
کنند عنکبوتان مکس قدید کنند. یعنی صوفئ حقیقی که ذوقده حقیقته
ذائقه و نفس رحمانیه لایق اوله هر بر نفسده ایکی عید ایدر.
یعنی دخول اولدیغی نفسده بر عید و خارج اولدیغی نفسده دخی بر
عید ایدرکه ایکیسی فی الحقیقه بر نفس عد اولنور. اکرچه عید ایکیدرکه
دخول و خروج اعتباریله در. و عید دنیاده مشاهدهٔ جمال ایله سروردر و
ذوقده وصال ایله حضوردر. ایشته عاشقلر بو ایکی عیدی ایتدکلری
وقتده عنکبوتلر یعنی اورومجکلر سینک قدید ایدرلر یعنی زاهدلر
بر امیدله نذر ایتمزلر بلکه قربانه برابرنده قلعه لحم قربان ایله مشغول
اولدقلری کبی اغذیهٔ اعماله سعی ایدرلر تاکه لحم جنت اکل ایدهلر و نعیم
اخرته ایله متنعم اولهلر مع هذا رؤیت جمال الٰهی نعیم جنتک
فوقنده در. ولکن عقللری نیجه لم یعرفه موجبجه اغذیهنک دادی

6a

بلمیین آدم نه دیمکدر. سؤال اولنورسه اضاعت انفاس ایتمیوب
هر نفسده عید ایلمکه امکان اولورمی جواب بودرکه اولور. زیرا رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه صنف من اهل الجنة لا یسر الرب
عنهم یعنی اهل جنتدن بر صنف واردرکه الله تعالی انلردن هیچ بر نفسده
محجوب اولماز. بلکه آنلر حقه نظرده دائما ناظرلردر. و نه حدیثده کلورکه و
اسئلک لذة النظر الی وجهک الکریم ابدا دائما سرمدا یعنی بو دنیاده نظری
تأبید ایله قیامته تکثیرینه ظاهر اولورکه انبیاء علیهم السلام و کمل اولیا
قدس الله اسرارهم که انلر مقربین و صدیقیندرلر انلر دائما لذت نظریله
متلذذدرلر. زیرا انلر قاب قوسین مرتبه سنده جمع و فرق و سکر و صحوی
جمع ایتمشدر. پس هر حالده مشاهده دلردر. کرکسه صور مختلفه و احوال متنوعه
اولسون. زیرا مقصود اولدیغی تجلی مطلقدر. یوخسه خصوص ماده دکل
شمول جهتنکه تجلی صفه عموم و شمول اوزرینه در. خاصلرده حب الحصول شایع
اولقدر استعداد واردرکه قابلیتله ایله و قلبی استغراقه شهوده

اولمغه ممکندر . و بو مقامده‌درکه عارفك نفسی تسبیح و منامی عبادتدر .
یعنی عارف اویقوده غفلت یوقدر . بلکه یقظه و منامده بیداردر .
نتکم غیریلر اویقوده یقظه یوقدر . بلکه خواب و بیداریده نائمدر . نتکم بو طریقه
بو اشاره قرآننده کلدی . ومن آیاته منامکم باللیل والنهار . و
حدیثده کلدی الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا و تیقظوا اشته
بونلر عوام ناسدرکه حقه طریق عامده بدایت مطلقه ایرکیدر یوقسه
طریق خاصده هدایت مقیده ایرکمزلر که مطلوب اصلی بودر .
فاعرف جدا . و ایکنجی بودرکه اسماء الهیه‌ده هر اسمك عبدی واردرکه
اول اسمك حرفی سببدر . اگرچه مسمی بردر . پس جهتك اختلافنده
مسمانك اختلافی لازم کلمز . بلکه هر اسمك محکومی اولدیغی عبد کندی
اسمنك جهتنده حقه طوغری کیدر . یابانه کیتمز زیرا بونده یابانه یوقدر
شول وجهدنکه سلوک و جهدی معنیدر . بیله یوجه خطی دکلدر .
یعنی هرکس دونه دونه اخر والیه ترجعون‌ده هر جهتده حقه رجوع ایدر
والی آخره ولیعب کیدر . و اکا واصل اولور . شول دائره‌نك

اولی آخرینه ملتصق اولدیغی کبی نقطه ایدیکه اول دائره‌نك مرکزنده اولدی نقطه
اول دائره اطرافنه سراپا ناظردر . و هر طرف دخی اکا دائردر . نتکم حضرت
کعبه‌نك شرفها الله تعالی چوره سنده اولدیلر قبله‌لر جمیع اطرافنده کعبه‌یه
ناظرلردر . اشته بودرکه بعض عرفا دیمشلردر . بیت کعبه‌نك
چوره سنه بلدی جهات . عکس دوشمش اکا سته جهات یعنی کعبه‌یه که
شش خانه عظیمه‌درکه خانه‌لرنده مقابله مختلفه‌سی واردر . آلتی نقطه
وضع اولدیده خانه بر نقطه وضع اولنساده خانه‌یه مقابل کلمشدر . ایمدی
بو سر الهی و نقش غریبدرکه عالم آفاقده دخی جاریدر . زیرا جهات
ستنك مخلوقاتی اسماء مختلفه . و بونلر دخی مسمای واحده ناظرلردر .
و اول ذات احدیه‌یه محاذیلردر . پس هیچ نقطه جویه و حقیقه‌دن
منحرف اولمغه یوقدر . و بو مقامه اشارت ایچونه قرآننده حضرت هودی
علیه السلام لساننده بطریق الحکایه کلدی . ما من دابة الا هو آخذ
بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم . و بو مقامده‌درکه کمل توسیع
دائره رحمت ایتمشلردر . ولکن حقایقه شناس اولمیانلر فهم ایدمیجکدر

موضعده سکوت ایتمزلر بلکه جواب بلك وظائف لسانه ایدرلر ای مؤمن
اگر بو مقالی ذوقه ایدراك ایدك ایسه ماده‌ده معرفتده حصه‌مند
اولدك ولكن سعی ایت که امر الهی یونه گیده سن اگر استعداد دن
وار ایسه والله جمیع خلق حقك عباد ایدر. قال تعالی ان کل من
فی السموات والارض الا آتی الرحمن عبدا ولكن هر بری طریقه مرده و کیمده
بلکه کیمی فاسقده. والله لا یهدی القوم الفاسقین وکیمی دخی
کافرده. والله لا یهدی القوم الکافرین پس هدایت مطلقه و مقیده بر
جمیعنه ایدن انسانه کاملده. قال تعالی افمن یمشی مکبا علی وجهه اهدی
امن یمشی سویا علی صراط مستقیم. وتوجیهی بودرکه فقط مکونات
وار ایسه هر بری مکونه طریقه اولدیغی کبی فقط اخلاقده حسنه
دخی وار ایسه هر بری حقه بوله. زیرا وارد اولمشدرکه تخلقوا باخلاق الله
ونه کلامدرکه ان لله ثلثمائة وستين خلقا من تخلق بواحد منها مع التوحيد
دخل الجنة. معناسی حق تعالینك اوچیوز آلتمش خلقی واردر که بر کیمسه
موحد اولوب بو اخلاقدن بریله تعالی یه ملاقی اولسه اهل جنت اوله

بو اثناده حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه سؤال ایدر. یا رسول الله بو
اخلاقدن بنده بر خلق وارمیدر. دیدکده جناب نبوت صلی الله
علیه وسلم بیوردیلر که ~~[illegible]~~ یا ابابکر بو اخلاقك هر بری وکلی بلکه جمعیسی
سنده موجوددر. و بو اخلاقدن حق تعالی یه احب سخا دیدکلری
صفتدر. امیته بو یلدده فهم اولنورکه حضرت صدیقه جنتك سکز
قپوسندن بر دفعه واحده دخول اولسه گرکدر. زیرا ابواب ثمانیه نك
جمله سندن دخوله سبب اولان اعمال آنده جامعدر. پس هر خلقك
جنسیله تعالی یه مرتبه‌ وار. ولكن بر بریله نسبت تفاوتی
واردر. مثلا سخا ایله تخلق ایدنده حضرت سایر ولنك اقربدر. وکذلك
عالم بالله اولنده دخی سائرلره قیاس اولنمازلر شول وجهله ندرکه
عالم صفت شریفه الهیه در. وتوجیهی بودرکه نبینه دیبه ایله احسن
الاخلاق رضا وتسلیم ونبینه بیه ایله الناس حسن الخلق سخادر. فاعلم ذلك
فانه من المهمات. ودرو توجیهی بودرکه کثرت طرقه حرف وصنایعه
اشارتدرکه بونلرده هر بری حقه بوله. ومراتب دخی بویله در.

سلطنت ووزارت وفتوى وقضا وتدريس وامثالى كبى انكحوف
بعض كره بيوشيدر كه ابراهيم بن ادهم زماننده اولديغى
تختنده ايكن ارشاد ايدردى يعنى سلطنت واشارتى اسماء الٓهيه
دائردر كه سالكك كندى نفسنده معرفت ومشاهده سى طالب
اولديغى اسما دخى بوندر پس عينه آفاقه عينه نفسده ولكن
مرشد كامل اوليجه هدايت خاصه بولمه مشكلدر الحاصل صنايع و
علومده اختلاف اولديغى جهتدن نته كيم حديثده كلور اختلاف
امتى رحمة كذلك هر برى حقه موصلدر ولكن جهت ايصال
مكاشفه ده غيره محجوب اولمغه ماسوى وقاطع الطريقدر ديبلور
بلكه عينه حقه وعينه طريقدر كه تجليات الٓهيه ده معدوددر پس
بونلر تنفيس جانبنه توجه بولنور ايسه وصلت ميسردر قال
تعالى ومن حيث خرجت فول وجهك شطر المسجد الحرام يعنى
اختلاف جهاته وحده مساوده ناشرى يوقدر كعبه كبى جوانب
واطرافنده سالكه مطلب واحددر پس آيت مذكوره اشارتيله

هر بر صنعتده ومرتبه ده وعلمده حقه خروج طالب اولسه باب جمله
دخولى مقرردر ديمكدر چونكه اشيا مظهر اسمادر ذكر اولنان
صنايع وامثالى دخى اشيادنده وموصوف صفتلرده ولادتنده
مثلا هوا حى اسمنه مظهردر كه متحركدر وصوكى اسمنه مظهردر كه دفع هلاك
ايدر ودعى هذا پس خبازه دخى نافع اسمنه وخبز قبول اسمنه مظهردر
زيرا قيام حيوانه رزقدر ودعى اهل منازله ركه تسويه كفيت
وتعديل عدل اسمنه ناظردر كه اهدنا الصراط المستقيم اولاف
استقامت اعتداليه انكا ناظردر ودراج طبيبسى اولان فسه لر اسماء
جماليه ومزاولنانه اسماء نافعدر زيرا كلمه دوا دنيلمشدر ومهلك
اولان فسه لر اسماء جلاليه در زهر وامثالى كبى وسلطنت اسم اعظمدر
ووزارت قاسم وكيلدر وفتواى حكم عليم وتدريس وتعليم دخى وعليم
الاسماء سربيه در وقضا ايسه بلكه مقضى بنيام يوم القيمة رزيدر
واسم مسمى يه والده در اكر اول اسمه صاحب مبتدى ايسه وعينه مسماده در

اکر منتهای ایسه مبین فاتحه حقدر . وسائر دخی بالکوره در . کم ارباب
معرفت عندنده انده اصطلاحاشلک یوقدر . (ومؤذنین والله
یدعوا الی دار السلام) مضمونی تلویحیدر . (والامام الله یقول
علی لسان عبده سمع الله لمن حمده) مفهومی اشارتنده‌در . وشیخ مرشد
(بل الله یزکی من یشاء) فحواسنه ایمادر . ومشتری وبایع (ان الله
اشتری من المؤمنین) ایتنده معلومدر . ایمدی کندیکی کندیکه
صاتمسنی امتناعه تمکینه شرکدر . ومخفی قوتکه اسما امانتدر .
(محمد صادق الوعد الامین) در . صلی الله علیه وسلم وورثه‌سی امت
انه مظهردر . مبین فاتح اولدیغی مظهرلیه اولمانه ودکالت
وفاتحه‌سنه وجود کلدیکه موجد وصانع وخالقه مصور وامثالی
اسماننه تابعدر . واهل هدایت هادی واهل ضلالت
مضل اسمی دائره‌سنده‌در . وحدت صفت وذاته وعینه وحدت درکه
سر حقیقت دیدکلری بودر . کثرت تعیناتنه وحدت تحریری

یوقدر . روزنه‌لرده عکس ایدن ضوء شمس کبی که ضوءلر تعددی
روزنه‌لرک تعددی حسبیدر . والا شمس کلهی عینه واحده
وضوء دخی کما هو ضوء واحددر . اشته سکا بوقدر اشارتکه
واقع سنی اجمالده تفصیله ارشاد ایچوندر . زیرا شئونات الهیه نهایتسز
یوقدر . وتجلیات حقه حد ونهایت یوقدر . وهر فرد یا لطف یوزنده
اکر اسم لطیفه مظهر ایسه . ویا قهر یوزنده اکر اسم قهاره مظهر ایسه حقه
موصلدر . زیرا جامع اسمادر . (فاعلم ذلك واعمل حتی تیسر لك
الوصول الی الله عز وجل وطریقنا الذی نشرع فی شرحه اقرب الطرق
الی الله واوضحها وارشدها) یعنی بزم شول طریقمزکه شرح وبیانه
شروع ایده‌رز یعنی شمدن صکره شرح ایتمکه کرکدر . حقه
موصل اولان یوللرک حقایق بیبرکه اندن اقرب یول یوقدر . بلکه
سائر یوللر انلر نسبتله کیمی قریب وکیمی بعیدر . واوضح الطرقدرکه
وارشد الطرقدرکه انلر سلوک ایدنه حجب کثیفه
محجه بیضادر .

(الا ان الطرق مع كثرة عددها محصورة في ثلثة انواع) يعنى اقرب
واوضح وارشاد اولمغك بيانى بودركه طريقه حقه كثرت عددى ايله
بربيقى هدر نه دكلو چوقدركه انفاس خلايق قدردر بونلر ايكن
نه كلياتى وجنسى اوچ نوعه منحصردركه بو اوچ نوعدن زياده
تقسيمه صالح نوع يوقدر (احدها طريقة ارباب المعاملة بكثرة الصوم
والصلوة وتلاوة القرآن والحج والجهاد وغيرها من الاعمال
الظاهرة) يعنى اول اوچ نوع طريقدن اولكيسى معاملات
شرعيه اربابنك طريقيدركه كثرت صوم وصلوة وتلاوت
قرآن وحج وجهاد وبونلرك امثالى اعمال ظاهره ايله مقيد اولورلر
تلك زمانده تابعين وتبع تابعيندن بونلر كثرت اوزره ايدى
كرك حرمينده وكرك شام ومصر وبغداد وبصره وكوفه
امثالنده وبونلرك ارلرنده بعضى صائم الدهر ايديلركه
ايام عيدده غيرى افطار ايتمزلر وبعضى بتون كيجه صلوة وتلاوت
قرآنيه احيا ايدرلر وبعضى غزايه اشتغالى كوسترلردى
(عبد الله بن

عبد الله بن مبارك وامثالى كبى وبعضى حجر يحانيه اهل بغدادك
بعض عابدلرى كبى وبو مقوله اعمال ظاهره جسده منوطا والمقيد اعماله
ظاهره ديديلر وهو طريقة الاخيار. قالوا صاحب هذه الطريقة
في الزمان الطويل اقل من القليل يعنى طريقه منكوره طريقه اخيار
ديرلركه انلر سالكلرى خيرات وحسنات واعمال ظاهره صالحه مشغوللردر
مع عامل خير اولدقلرندن بالنسبه خير الناس اولورلر انكچون بونلره اخيار
دنيلديكه اهل خير ديمكدر مع بو طريقده زمانه طويلده حقه واصل
اولنلر اقل قليلدر يعنى آزدن آزدر زيرا طريقه زهده طريقه عشقه كوره
انكچون طول زمانه محتاجدركه عاشقلك اوچ سنه ده قطع ايتديكى
منازلى بونلر اوتوز سنه ده قطع ايدرلر مع هذا بو وصلهر بينه ميسر
اولمازلكه اكثرى يولده قالور وبونلرك اشهرلرندن بريسى فضيل بن
عياضدركه مكه ده مجاور ايدى اول شخص اشته طول زمانده وصل

11b

اولونور امم سالفه کبی اولورکه درت بشیوز سنه عبادت ایدوب یای کبی قالورلری

بوکیلورلر ودوه کبی اینجلورلردی الله تعالی بو امت مرحومه یه توبه

طول عمر یرینه معمر قیلدی زیرا مقصود معرفت قلبیه ده در حصول اولور

استعداد و مرشد اولیجه پس کماله کیمسه حاجت قالماز وتاثیرها

طریقة اصحاب المجاهدات والریاضات فی تبدیل الاخلاق وتزکیة النفس

وتصفیة القلب وتحلیة الروح والسعی فیما یتعلق بعمارة الباطن

واول درج نوعدر ایکنجی طریقی اولدرکه اصحاب مجاهدات وریاضات

طریقیدرکه تبدیل اخلاق ذمیمه ده و نفس اماره‌نک اننده پاک ایتمکده

جالشورلر کبر و ریا و حسد و عجب و غضب و حب مال و حب جاه

وامثالی کبی وقلبی نور توحید و حضور مع الله و قطع تعلقات ایله

تصفیه ایدرلر زیرا قلب آینه درکه صفوت و صفا قبول ایدیجی

تجلی الهیه مظهر اولماز و تعلقات ماسوادن اکا کدورات

وظلمت وپاس حصول اولور و روحی وحی معرفت الهیه ایله تحلیه ایدرلر

12a

یعنی جلا ویررلر و معرفت الهیه حصول اولورکه نتیجه تقوی و عمل صالح

وسلوک اولیه و اما اکا معرفت شیطانیه مردوده ویرلر زمانمزده

اهل مکر و استدراج و مدعیانده و فسقه نک معرفتلری کبی که کندیلره

خباثت طبیعت و نفسانیه ایله ملوث و نتیجه ایکی طیب طهارت و عواشه

دوشمشلر و معرفتلری ده اوراده در اوشنده در اشته عمارت باطن ذکر اولنان

وجوه ایله اولور ملاف و کذاف ایله اولماز حتی نیجه ریاضت کشلر واردرکه

سنه اوزون کوننده ریاضت ایدوب صوم وصال ایدرلر لکن بر معارف

الهیه نائل اولمامشلردر بلکه اندن ریاضتلری ریاضت رهبانیه

اولمشدر اکثر بعض ثمرات خارجیه واردر سهر و صمت و عزلتک

اولدیغی کبی مثلا بعض مقالات سویلرلرکه معانیسنه دلیل خبرورلر

وخوارق عادت ایله مبتلا اولورلر بعض مغیباته اخبار و هواده طیران

وماده جریان و طی مکان و امثالی کبی و بونلری مقاصد قیاس ایدوب

اکوانده نه اولوب قالورلر وکشف ملک وکشف جن وکشف قبور

دکشف المحجوبده دخی بو سندلک ایچنده در بس ریاضتک مقبولی اودرکه
افسانه رقت وصفا وانس بالله پیدا ایده وکوکلده اندیشه ذاهب
اوله‌ره اولورسه واوصاف بشریه دن فنی قطعیه ایده وغفلت آفته و
سلطنت ریاضیه ومقام حدوث حصولنه کله ومجاهده نفسه وشوا
اولانه وجهله معامله در واعمال نفسیه دیدکلری صبر وتحمل اذی
وملامت وذات نفس ده تقلید رضا وموجوده قناعت کافی دکل ایسه
وغیر شکوا دنه نفس حسب ایلمک ونفقه در (وهو طریقه الابرار
قالوا وصلوا به هذه الطریقة اکثر من ذلک الفرعیه لکن الوصول بذلک منهم
من النوادر) وذکر اولنان طریقه طریقه ابرار دیرلر زیرا بر خیلی دیر
باطنی وجوده کتورمشدر انکچون ابرار دیمکله لایق اولمشدر بس بو طریقه
ایله حقه واصل اولانلر دخی فی نفس الامر نوادر دندر یعنی قریبه اولمسنه
کوره قلت ونادرت اوزرینه
کیتدکی واراده ده نه کلدیکی اسانه کوره
نه کم اصحابه نسبت شانی بودرکه بونه مافوقنه کوره قیاس ما تحتنه
کوره کتیردر. کما نقل ابو منصور عن ابراهیم الخواص فی مقام زهد

نفسک خواص) واول قشه دیدیدر بو مقتابحی ابراهیم کلمشدر
برابراهیم بن ادهم وبری ابراهیم خواص درکه بادیه ده خضر علیه السلام
ملاقی اولدقده سؤال ایدوب سکا نه سبب ایله ملاقات ایتدم دیدکده
تبرک ایتمک دیدی یعنی والده که برلی سببیه قاوشدیم ایسه بونده
بو والده نک اعمال خاص خاصه دن اولوب ملاقات انکار و سببیه
اولدیغنه اشارت واردر یعنی نکم مشایخ کبار دن ابو منصور ابراهیم خواصه
سؤال ایدوب یا ابراهیم سن حاله مقوله مقامده نفسکه ریاضت ویریل
ومقامات عالیه دن قنغی مقامده تمکینه بولمغه چالشدیسک دیدی
اول دخی (اروض نفسی فی مقام التوکل منذ ثلثین سنة) دیدیکه اوتوز ییلدن
بری یعنی اوتوز سنه درکه مقام توکلده نفسمه ریاضت ویریرم وانی تصحیح
ایتمکه چالشورم معلوم اولدکه توکل توحید افعالک غایتیدر رضا توحید
صفاتک نهایتی اولدیغی کبی وتوحید افعال اودرکه افعال عبادی فعل حقه
اولمق اوزره مشاهده ایده زیرا قرآننده کلور (فعال لما یرید) وبو

ویو مشاهده قوب بولیه خلقه اعتراض یری قالماز اگرچه وحشتدر که
انسان کندی نفس فرجه ایله و خلقه جمعه نظر ایتمک گرکدر . تا که سلامت
بوله و جمعه نظرده دخی مطلق لازمدر . شول دکرمن طاشندی
کبی که هوائی جدایله دونده در . ولکن طاشه دوران سببی اولمغله
محلیت ملاحظه سیله کسب و احتیاط . دیرلر بو صورتده جرمیتو ساقط
لازمدر که اهل سنت مذهبی اولمشدر . بونده قوقشده دخی
کلام واردر که اسرار قدرده اولدیغنده بحث رخصت یوقدر .
(فقال انت مرادك بابطالك في عمارة الباطن فاني انت من الفناء
في الله) پس منصور اورادن ابراهیمه خطاب ایدوب دیدیکه ای بطال
عمریکی عمارت باطنده افنا ایتدک و وقتکی اننده کچیردک
سن پس قنده سن فنا فی الله مرتبه سنی تحصیلده یعنی فنا فی الله که شهود
حقده استغراقده و ظاهر باطنده بی شعورده و انفصالا قدرت
بیجا اولمقده . الزم لوازمدنه اولدیغنه بودر . یوقسه توکل مقاصدیله تقیید
زیرا انک باطنی آخرت
دکلدر که عمارت باطنه متعلقدر .

و ظاهری دنیادر . پس حال باطنی ایله تقیید ایتمک آخرت ایله و حال ظاهری
تقیید ایتمک دنیا ایله تقیید کبیدر . عارف بالله اولنلره ایسه دنیا و آخرت
واحده در . بو جهتدن گرکدر که ظاهر و باطنی قیدندن مطلق اوله و اول
و آخر اولندن حقه ایصال بولیه الحاصل فنا اودر که رسوم بالکلیه عبدن
احدیتده مضمحل اوله بو صورتده عبد کندی فعلنی گورمز اولور . زیرا حقده
قیام بولور . و توکل و امثالنک ملاحظه سی خارجده قالور . ایشته بو مقوله
فنایه سواد الوجه فی الدارین دیرلر که حقده ذات حق طلب ایدندن
غالبدر . و انک مقابلی بیاض الوجه فی الدارین درکه حقده تکوین
طلب ایدندن حقیقیدر . بیاض و سواد فنا دنیا و آخرتدندر . زیرا اول عالمده
نور و ظلمت یوقدر . بلکه ظل حقیقی واردر که انکا ضوء حقیقی دیرلر
انک ظلی اولمز بلکه نور الانواردر . فافهم جدا . و من هذا النور نورلیه الفدا
فانه نور الذات (فاعرف قطعا) بعده ذا ابو منصوردن ابراهیم خواص
قطبال دیدیکه اوائل حالمه گوردم . و الا ابراهیم مشایخ کبار و خواص

دخواص مقربیندندر . وبطال اهل بطالتدن دیمکدر . تکرار در
کویا ابراهیم ادهم بر معنادن اشبو مضمونه بطال حکمنده اولدی یعنی عمارت
باطنه سعی ایدن بطال حکمنده اولیجق عمارت ظاهره مشغول اولان
زاهدلرک حالی نیجه اوله کورکدر . نظم صوییدم قبایی عشقک الندن
کییدم عبایی عشقک الندن بوره دونالکم بر ذره خاکم برسینه
یاکم عشقک الندن سوزم کماهی اول پادشاهی ایدرم آهی
عشقک الندن ایدی باغلو اول شاهه قارشو دریلم
ای هو عشقک الندن خفیا یاندم عشقه بویاندم آخر
اویاندم عشقک الندن (وثالثها طریقة السائرین الی الله انواع)
طریقک وصحیحی وهی ذات احدیه یه سیر وسیاحت ایدنلر طریقیدر
بوراده سیر ایلمکده بر حالدن بر حاله انتقالدر کاه صعود ایدر
وسالکک بدایتنده نهایتنده حالی سیردر . یعنی مطلوبک
جانبنه خطوه بخطوه حرکتدر . کعبه یه حرکت کبیکه وصولده سیر منقطع

اولور . ولکن نهایت بوقدر سیر الی الله . زیرا سیر فی الله نهایت
اولماز . مثلا کعبه یه وصولده کعبه نک اسراری غایتسز بولنر
زیرا شئونه آلهیه نهایت یوقدر . ابدی مؤمن کمال حقیقی
حاصل اولنجه یه دک سیر وسلوک لازمدر . توحید عظمت وجمع همت
ایله در یعنی بو طریقه بر طریقدر که پریشانلق وفتور وکسل
کتورمز بلکه ظاهره باطنه بکباره حرکت محتاجدر که قطع ایده جکدر
ایتسیدر که نقدر پریشانلق وکسلالک واسباب طریقی فاقد
اولسه اوقدر تنزلده قالور (وانه المعیة وهو طریقة الشطار
من اهل المحبة) یعنی بو طریقه اهل محبتدن شاطر وسابقلرک طریقیدر
طریقیدرکه وجودلرنده حکم وجوب حکم امکانه غالب اولمغله خفت
اوزرینه اولدقلرندن شاطرلر کبی تیز کیدرلر . ودر یرده توقف
ایتمزلر پیلدر ومریضلر وکسالت اولنلر کبی . وبو اهل محبت زهدن

مقابلیدرکه حق انجذاب معشوقیدر. هیچکه قوت وشدت بولورسه عشقه
ویرلر پس محبت بودر. وعشقه نار درکه ماسوالری وعلاقاتی
کوینی احراق ایدر. انکچون بعض عشاقه دیمشیدر. (یانه عشقه اود دیه
جنده نیاره ییه بولورنیا) یعنی ایکی بودرکه اعراض عن ماسوی الله
وبیرحق اقبال علی الله در. بو ایکیسی حیاتنک نا عشقه ومحبه انسانه
حس وحاشالی مرتبه سنده اولورده تعلقاتی محترقه اولور. وقرله
تیزایدر. زیرا عشقه نار نیانه درکه هرکیانفسی سورر. (قالوا وصلونی
بهذه الطريقة في السنة ايام اكثر من غيره في السنين ايات) پس بوطریقده
بعضی محبت ایدیب وسلوک ایدنلر بر ساعتده واصل اولدقدی
غیریلری بر هفته ده وحفتهنده اکثرده. یعنی غیریلری بر هفته ده
بوندن بر ساعتی افضلدرکه یعنی غیریلری بر هفته ده بولدقدی
بونلر برساعتده بولورلر. زیرا قوت انجذاب وکمال استعدادلرندن
سمایه قودوده ندر بانه ایله عروج ایدرلر یعنی بیك آدمی

بیك آدمی برابرلر. پس برقوناقلق یولی قوناقه ایدرقنده اوج
قوناقلق برقوناقه ایدرقنده اشته حوالیه وعناصرده نه تدریج
ایله سیر ایدنلر غایتیکیچ واصل اولورلر حتی کراسنادجانه جه
وعروشه کامله مقامه ده اولورلر. اهل جذبه ایسه دفع سلوک ایدرلر
انکچون اقتدا انده صفات آلهیه ده سر جبوه سامیه منکشف
اولورکه معنی اوده ده بو انکشافده. بوقدر اکوانده چکله. زیرا اکوانه
باذنی حیوقه. ومکشوفی سفیله در. واکثر سلاک بوواسطه ده دوشمشده
وبرزخده قالمشدر. (والحفیظ فهذه الطريقة المختارة مبني على الموت
بالارادة كما قال عليه الصلوة والسلام موتوا قبل ان تموتوا) بولیم
طریقه مختارلره وصف ایدی زیرا بو طریقه که اثره خاهد وسلوکی
سریع اوله غیریلرندنده اختیار وترجیح اولنور. وغیریلرده ده و
اعمال خاهده که طریقه اولدرکه وطریقه ثانیه. پس بوطریقه مختار

موت ارادی اوزرینه جنید یعنی بو طریقتک اساسی موت ارادیدیر که
موت اختیاریدر. نته کم حدیثده کلور که بو موت اضطراری طبیعیدن
اول موت ارادی اختیاریدر مرده اولمزدن اول ده کلور (وعد نفسك
فی الموتی) یعنی کندینی موتی اسنده میت اولمق عدایله و وجود ظلیه
وجودی و بیرمه و تعلقات کونیه دن فانی اوله کورکه بو صفت
اتبا ابوبکر الصدیق رضی الله عنه صفتیدر. نته کم حدیثده کلور (من
اراد ان ینظر الی میت یمشی بین الاحیاء فلینظر الی ابوبکر) یعنی بر کیمسه
زنده اسنده یورین میته نظر ایتمک دیلرسه ابوبکره نظر ایلسونکه
انک جسدی زنده و نفسی مرده در. زیرا تعلقاتدن فناء کلی بولمشیدی
انکچون مال و ملکنی بذل و وجودنی فی سبیل الله خدمته فدا ایتمشیدی
پس ارادیدن مراد تعلقات و تعیناتدن فناء کلیه در حتی کندی
وجودنی ملاحظه دن بیله فانیدر. نته کم موت طبیعیده دخی حال بویله در
زیرا میت کندینی و غیرینی بیلمز اگرچه کندینی و غیری دخی موجوددر. پس

موجودی کندی فانی اولمازسه بلکه مشاهده دن زائل اولور. حتی دینلمشدر که
اگر منصور دعوای انا الحقده فنا بولیدی بر دار اولمقدن خلاص اولوردی
یعنی انا دیمز اولیدی وجودندن هر اکی فنا ایتمک بلکه انا دیمکلکی فنا ایدی
ولکن جوشش سکر غالب اولدی وجودندن هر نه فناسی لازم کلدی دینلمشدر که
موت قمع هوادر که نفس انکله مرده اولور. و موت دخی بر قاچ وجهله در. موت
احمر در که نفسه مخالفدر. و بری موت ابیضدر که جوعدر. بطنی مرده قیلمقدر
و اما موت ابیض دیدکلری قلب انکله سفید اولمغه سببدر. و بری موت اخضر
در که لبس مرقعدر. یعنی قیمتسز اولان پاره لری جمع ایدوب اندن ثیاب الوجرقه
کیمکدر که حالا لباس شهرتدن عد اولنور. و بری موت اسوددر که احتمال اذادر
یعنی خلقدن اذا و جفایه تحملدر. و فنا فی الله در که جمیع افعالی فعل محبوبده
افنادر. پس فعل غیر ملحوظ اولمیجق حقده حاصل اولان اذا دینلر بلکه زهرابی
تجرع و تلذذ اولنور. زیرا محبتک محبوبده فناسنک حکمی بودر. (نظم

فنا بول ذات حقده سن سکا وجودی دل
سوا قیدندن آزاد اولمغه سعی ایله اگر ایسه
اگر ظاهر اگر باطن خدایه قیل سجودی دل
که زیرا راه طلابه حجاب مانعدر قیودی دل

بو ترکیب عناصردن چوزلمزسه اکر بندن
حروفنك کارکاهنده دوزلمز تار و پود دل

بو کونه چارم فنادن ایچیمز بولمازسه بقاده حظ
صوا چانی جوباقیده بو بزم فقص وجودی دل

بو نقدینه حقیقتده اکر سرمایه بولمزسه
بو بازاره فائده ایده کوره بزه زکه سودای دل

وهو محصورة فی عشرة اصول یعنی طریقه مسائلمز اون اصوله حصر اولنمشدر. بو اونه اصول دینمسی اساس وسائر فروع بناسی کبیدر. وهر فنده اصول واردر که انی تضییع ایدن مقصوده وصولدن محروم اولور. نته کیم دیمشلردر (من ضیع الاصول حرم الوصول) و بو معناده ترکیده باشی بولمیانی طوتمز دیرلر یعنی اکر شروطلرینه کیدرسن فتحه والا مراد حاصل اولماز. و بونده اشارت واردر که هر شیده کلیات وجزئیات واردر. کلیاتی محافظه اولنسه جزئیات اکا تابع اولور. نته کیم اصول وفروع دینه دیرلر بو جهتدن فرض معطل ونافله مستعمل اولسه مقبول اولماز. ولی اساسی بنا کبی اولور. الاصل الاول التوبة وهی الرجوع الی الله تعالی بالارادة کما ان الموت رجوع بغیر الارادة کقوله تعالی ارجعی الی ربك راضیة مرضیة یعنی اصل اول توبه درکه بالارادة واختیار

نته کیم آیت شریفه دن مفهومدر. زیرا (ارجعی الی ربك راضیة مرضیة) ربکا دون دیمکدرکه موتدر. موت اسباب نفسك کراهتا اتدیکی شیدر. هر کیمك نفسی بولورسه حتی موسی علیه السلام ملك الموته طپانچه ایله کوزینی چیقاردی وحضرت ابراهیم علیه السلام دخی یا رب هیچ خلیل خلیلك جانن آلورمی دیو تردد صورتن کوستردی وحضرت رسالت صلی الله علیه وسلم احتضارلرنده قریب بیوردیلر که (یا نفس مالك تعوذین کل ملاذ) یعنی ای نفس نه درشانك که موت اوجندن هر صیغنجقه یره صیغنورسن وکندیکه چاره ارارسن ولکن بو بیانلردن خاطریکه کلمسون باشقه زیرا بونلرك بو اوضاعلرندن مراد تنبیه امت وخطر موته اشارتدر. والا حالده موت تحفه در. نته کیم حدیثده کلور الموت تحفة المؤمن خصوصا راضیة مرضیة نفس وصف ایتدی. بو مقوله نفس مطمئنه ایسه موتی کراهت اتمز کراهت طبیعیه ایسه رضا وتسلیمه منافی دکلدر. بعده ذا توبه اختیاری وارادیه تعلق ایلدی. زیرا جبریله اولان توبه ایمانه یأس کبیدرکه مقبول دکلدر. پس سالکك حقه رجوعی ارادی کرکدر. والا جبر ایله صوم وصلاتك ثوابی اولمدیغی کبی سائر جبری اولان اموری دخی بویله در نتیجه سی اولماز. و بو اوندندرکه انبیا علیهم السلام اقوامی بونلرندن مبتلا اولدیلر

زیرا اکر بعض جوارحه بونلردن بری واقع اولسه‌ی ایمانه نسبته اعتبار اولنمازدی
میدانیه ده وتوبه اختیاری کرکدر (وهی الرجوع عن الذنب وما یحجبك
عن الله من مرتبات الدنیا والاخرة) یعنی بو قاروده کی رجوع الی الله
مطلعه ذکر اولنمشدر. انده مقصود ذنبدن رجوعدر. طریقتده ذنب
ایسه حق تعالیدن حجب ومنع ایدن شیدرکه مراتبدر. ودرجات
آخرتدر. یعنی بونلردن بر نیه تعلقدر. اکر درجات جنان اعماله
صالحه‌یه کوره تقسیم اولنور. ولکن عملی اشلیوب مجرد آنلردن مخلص
اولمق کرکدر. یا آخرتده ویا عدم تعلقده ایدر بجه مراتب دنیادن
بو مرتبه‌نك صاحبی اولوب اکا تعلقی اولمسه اول مرتبه اکا سد راه وحجاب
حق اولماز. والا خلفا مقوله‌لرنه اولوردی. درویشه درکه نورالدین
محمود زنکی که ملوك شامدندر. اوجیوزلرده ایدی. واوغلو ملك
صالح قرقدرده ایدی. وسلطنت مانع اولمایوب خلافه قریب وجهاد معامله
ایدیلر. الحاصل کناه یالکز شرعده قصدا اولنانده منحصر دکلدر. بلکه
بر شیئه که معروف صورتنه اولسه ولکن قلبك اکا تعلقی بولنسه
اول تعلقنی منکر صورتنه قیلور. نتکیم قرآنده کلور.

(واجنبنی وبنی ان نعبد الاصنام) یعنی امام غزالی رحمة الله علیه اصنام تفسیرین
یعنی درهم ودیناریله تفسیر ایتمشدر. مراد بودرکه معظم تعلقات انلره اولمقدر.
والا جمیع ماسوا اصنامدر. اکر تعلق دل بولنورسه. وصنم محبوب دل دیمکدر
هر نه اولورسه اشته ماسوی حجاب اولدیغی تعلقه دائردر. یوخسه موجود ماسوی
دکل. درویشه درکه اکر وجود ماسوی اولمیه‌یدی کیمسه‌نك کمالی ظاهر اولمازدی
زیرا قلبه معدومدن تفریغ ایتمك معناسی اولمز بلکه موجوددن تفریغ اولنور.
ودنیا اقوی الحجاب اولدی زیرا جسد ترابدن تألیف اولنمغله وجه رحمده
وغیریده اولدن حیات ایله الفتی زیاده‌در. وجسد ایسه قلبه وقلب دخی
نفسك هواسیله تقلب ایدر. اکر نفس تزکیه اولنمز ایسه والله روحه
دونر فاعرفه (فالواجب علی الطالب الخروج عن کل مطلوب سواه
تعالی حتی الوجود کما قیل وُجودُكَ ذنبٌ لا یُقاسُ علیه ذنبٌ آخر)
یعنی طالب حقه اوزرینه واجب ولازم اولاندن حق تعالینك
غیریدن حتی کندی وجودندن دخی خروجدر. نتکیم مشایخ طریقت

دیمشدرکه سنك وجودك بر کناهدرکه غیری کناه انکله قیاس اولنمز
یعنی حجاب وجود اعظم حجابدر. زیرا جمیع حجبه کنهه اقربدر العقده و
افنایه غیرك فناسندن کندی فناسنه همتی زیاده درکه ازهد صنف
خذا ایدر. وبو مرتبه یه تمحض دیرلرکه افنایه کندی نفسنه بالتفاتدن
تخلص ایدر. وهلاکه ملحوظیله التفات ایتسه بونده فنانیه فنا انده
فنانك فقدی ظهر اولور. زیرا مطلق فنا کاه اولورکه بعض شعور
والتفات ایله مختلط اولور. وصاحب فنا کندینك فناسی اولدیغنك
بیلور. واکا فنای ناقص دیرلر. فنا اندر فنا ایسه بالکلیه صورت ملکوتنك
زوالیدر. کرك کندی نفسی وکرك صفتی اولمدنه فنادر. نته کیم
دیمشدرکه اخلاص اودرکه عملی بیله اخلاص عملی رؤیتدن خلاصدر
بوایسه حقده فنا ودها زیاده انجذاب ایله اولور. ایشته بوکا فنای کامل اخلاص
نام دیرلر (نظم)

درویشه نه دیر بونده سنك کناهك
نفسه باقوب کورمه یه سن اللهك
نفی وجود ایتب قورتلکی . اثباته حقه قیلکه اوده دنیاهه

عرضکی ناموسنی حیا ایلر ایسه
کوکه صاور عز وقار جاهه

سن سنی آینه ده کوریسك اگر
ضمیرسنی عکسه کوره سن شاهك

خاك صال ای صفی وجودك یوری
نیجه بر افلاکه حیقه آهك

(الاصل الثانی. الزهد فی الدنیا وهو الخروج عن متاعها وشهواتها
قلیلها وکثیرها ومالها وجاهها کما ان الموت یخرجه منها یعنی
اصول عشره دن) ایکنجی اصل دنیاده زهد دنیانك متاعندن
یعنی انکله تمتع وانتفاع اولنور شیلردن ودخی شهواتندن یعنی مشتهی
اولنان شیلردن کرك مطعومات وکرك غیریلرندن وجمیعندن
مالندن وجاهندن خروج وانسلاخ یعنی الشده بولنوب امساکی صاحبه
اولمدنه اشیایی ترکدر. میلی کلیجك زماننده موقع اولمدنه فی
ترك زهد دکلدر. اگرچه بعضه زهدده عنایتدر. وشوق

نفسه کرامتی مباح دکلدر. لذت لهو و امثالی کبی اوفق ترک ایتمک دخی
زهددن اولمز. و دیمشدرکه ترک جماع زهددن دکلدر.
زیرا حضرت علی کرم الله وجهه و رضی الله عنه حضرتلری ازهد الصحابه
ایکن اوچ عورت منکوحه و اون یدی اوده لق جاریه سی وار ایدی
ولکن بو معنی کمال بلوغدن صکره در. و ابراهیم بن ادهم قدس سره
بیورمشدرکه (لا یجیء الخیر ممن تعود بافخاذ النساء) یعنی کثرت جماعی
عادت ایدنلردن خیر کلمز. یعنی اثناء سلوکده و اوقات خلوتده
تقلیل ایتمک کرکدر. نته کیم بو فقیره دخی شیخ اکبر قدس سره لفظاً
طرفندن اوچ نسنه دن تجرد واقع اولدیغی بر بر الحاج بیمکده. زیرا
طالب وحدت اولدقدن صکره واحد اولنلره لباس طریقت کرکدر تا که
صورت و معنی برابر موافق اوله که عند اهل الله امور لازمه دندر.
و بری دخی عصا اعتماددر. یعنی ماسوایه طیانمه دیمکدر. بو مقوله
اعتماد بر اغاج پارهسنه اعتماد کبیدر. نظر ایت که حضرت سلیمان ع م
عصاسنه اعتماد ایدوب اول حالده ایکن روحی مقبوض اولدقده بر مدتدن صکره
اغاج قوردی اول عصایی اکل ایدوب سلیمان ساقط اولدی.
(سبب اعتماد)

تجرید باطنی

پس اعتماد حقه کرکدر. و بری دخی کرامتدر. یعنی یاخود دنیه صفتین
دینلدیکه حبا عدد. و بو مقامدندرکه پیر طریقتمزدن شیخ افتاده
حضرت هدائی قدس الله سرهما سلوکلری اثناسنده مجاهده یه هفته ده بر کره دن
ویروب زیاده یه اذن ویرمزدی. بعده جاه قدر و عزت و قبول عند الناس
ویرکه کرکه صورت منصبده اولسون کرک اولمسون. نته کیم بر عبده ده بر کیمسه
شهرت شایعه سی و خلقده اقبالی واقع اولور. مع هذا اهل مناصبدن
دکلدر. پس حب جاه صفت نفسانیه دندرکه ترکیه نفس اندن ترکیه لازمدر.
حب مال دن و امثالندن ترکیه لازم اولدیغی کبی. اشته بر کیمسه موته یعنی
موت طبیعی ایله دنیادن و متاع دنیادن نیجه مفارقت ایدرسه موت
فنائی ایله طالب موت اولدقده دخی شب کبی اولور. و هر نسنه دن مفارقت
ایدر. تا که اندن علاقه سی کندن سد اوله و مانع وصول اولمیه. ولکن
متزوج اهلندن مفارقت ایتمیه بلکه حالی اوزره سلوک ایدر. نته کیم
متأهل دکلسه تأهل ایتمیه. زیرا وقتی منفرق و خاطری پریشان اولوب سلوکی ایدر.

غربت نامه وجمعیت همت دلاندر. (وحقیقة الزهد انه تزهد
في الدنيا والآخرة كما قال عليه الصلوة والسلام الدنيا حرام على اهل الآخرة
والآخرة حرام على اهل الدنيا وهما حرامان على اهل الله تعالى) یعنی بالاده
ذکر اولنان زهد دنیادن بالکلیه خروجدر که اکا تارك دنیا دیرلر
ولکن حقیقت زهد اولدر که آخرتی دنیایه جمع ایدوب او خصوصلك
دخی زهد اوزره اوله یعنی نعیم جناته ودرجاته التفات وتعلق
ایتمیه اگرچه عمل شرعده جدلی اعمال ایده. ومقتضای حال اولان
اعماله قائم اوله. والا یولده قالور. وطریقتده دوشر زیرا جاده
شریعتده. ویاز ح دیدکلری کونیه تعلقاتده. زیرا اخفی کوندرکه
ملکده ومخلوقده. وخالقه باقنده مخلوقه التفات ایتمك قصور همتندر.
انکچون عاشقده ملك علیانه التفات ایتمیوب زیرا ملك علیاده مخلوقدر و
کذلك نعیم جنانه دخی التفات ایتمیوب زیرا اول دخی محدثدر. چونکه عدم
التفاتدن مراد قطع تعلقدر آخرتی تحقیقدن مطلب نیجه تحقیق اولنورکه
مؤمندن اعمال صالحه اجرا اولنمقده صاعدا محو مشاهده در که
زیرا مقام کسب ثوابیچون تعیین اولنمشدر. وحدتیا منکردر ه

حرام ممنوع معناسنه دیمکدر یعنی اهل آخرت دنیایه تعلقدن منع اولنمشدر.
شول شرعده محرم اولان نسنه دن منع اولندقلری کبی زیرا دنیا وآخرت بربرینه
جمع اولنمه شرعده ایسه مغرب ایله مشرق اجتماعی کبیدرکه محالدر. زیرا ضرتیه نکاحده
ایکی دنیاده زنوکبیدرکه برینی راضی ایتسك برینی اسقاط ایدرسك
وکذلك اهل دنیا آخرته تعلقدن منع اولنمشدر. زیرا انبیایه قصور
وعماراتت دنیایه تشقیقه انهار. وحفر آبار. وغرس اشجار. وامثالی ایله
مشغول اولدقلرینه نعیم غراس جنته الی دیکمز و تخم عمل اکمکه باشلامزد
کذلك اهل الله یعنی خاصة الله که حق تعالی انلری کندی ذاتیچون اصطفا
ایتمشدر. دنیا وآخرتك مجموعنه تعلقدن ممنوعدر. زیرا شول کمسه لرکه
خواصدن اولوب سلطان اعظمه خدمت ایدرلر باللت ضبط ایدوب امور رعایایه
اشتغال کوسترمزلر (فاعرف) اهل دنیانك آخرتدن منع اولندقلرینه
خذلاندن وصیلولت وتوکیل نفس دیرلر. قال تعالى واعلموا ان الله
يحول بين المرء وقلبه وقال عليه الصلوة والسلام اللهم لا تكلني
الى نفسي طرفة عين ولا اقل من ذلك وبو معنادن الله تعالى یه

استفاده کرکدر . واهل آخرتك دنیاده واهل اللهك دنیا واخرتده
منع اولنقدری نصرت الٰهیه وهدایت خاصه دندر . اللهم اجعلنا
من المصطفین بفضلك (نظم) حقدن وشدی یولم بنم
کیده رم الوداع سزه

ترك ایدرم جان ووتنم
کیده رم الوداع سزه

اهل اللهی کوره ییدیم
شول کوکنی ترلاتیدیم
اخرحقره یتیدیم
کیده رم الوداع سزه

ای دل عالمنده یکلدم
راضی اولوب نکوده یکلدم
بو ایلده ده غریب اولدم
کیده رم الوداع سزه

ایکی جهانده خیال ایمش
بو خلقه مکر وال ایمش
مقصود اوده ده وصال ایمش
کیده رم الوداع سزه

بو درسوزی حقی قولك
جمله کزه صاغ وسن اولك

خصم قوم بونده قالك
کیده رم الوداع سزه

(الاصل الثالث) (التوکل علی الله تعالی وهو الخروج عن الاسباب والتسبب
بالکلیة ثقة بالله تعالی کما بالموت قال تعالی (ومن یتوکل علی الله فهو حسبه)
یعنی احتیاجی الله تعالی حضرتنه توکلدر . وتوکل اودرکه الله تعالی یه اعتماد
اسبابدن ظاهر وخارجده وانواع تسبب اتمکده بالکلیه خروج اتمکدر .
موت طبیعیه خروج اتدیکی کبی یعنی موت طبیعی ایله جاندن بدندن مفارقت
اتدیکده بدنی جسدن وجسدن لوازمی ایله قطع بولندیغی کبی موت ارادی وهی
حال بودرکه حرفت وصنعت ودکان ودباغ وتجارت ووقف وامثالی تعلقات صوری
ومعنوی کوسترمیوب کارکزاری تفویض ایده . وکندی اوزرنده حیفه زیرا
بر کیمسه که یعنی حقه توکل ایتدی الله تعالی اکا کافیدر . یعنی انك معونتنی قاپار و
کسب تحصیلنه ضرورت قومز زیرا بویورمشدرکه یا دنیا اخدمی من خدمنی یعنی ای دنیا
شول کیمسه که بکا خادم اوله سن اکا خدمتکار اول بوجهتدندرکه ابراهیم بن ادهم
وامثالی برتیه لرده مائده نزول ایدردی زیرا توکلدن نتیجه اتمشدردی

وبر عزیزه هر وقت افطارده بر تازه نان کتوررلردی سؤال اولندقده
بکا بو بر قوجه خاتون کتورر دیمش. صکره اول خاتونه نه دنیا
ایمش اویله دنیا بویله بر حکایه ایکن خادم حقه خدمتکار اولور و
شیطانه کم مضلده ایکن بر عزیزک قرجه سنه جامعی نازه حیقه قجه
قانونی کتوردی (فاعتبروا یا اولی الابصار) قال تعالی حکایة عن
ابلیس الا عبادک منهم المخلصین ومخلص فتح لام ایله غیریله خلاص اولنانه
دیرلر بو حضورت شیطانه قبضهٔ قهر الهیده مقهوردر. اولدیغی کبی مخلص
الذینک دخی مقهوردر. بعد ذا ذکر اولنان توکل حقیقهٔ خواصه کوره در.
زیرا عوامک توکلی نسبیه حکمده توکلدر. مثلا اکنجی تخمی اکوب توکل ایدر
وصاحب ذریه معاش لقمهٔ توکل ایدر وعلی هذا اشته سالکک اوائل وحرکی
بار اولمدی بعض بدایتده وحال سلوکده کاری توکل حرفه در. زیرا
تعلقه مانع تجرددر که سالکک اول وقتده باطنی علائقه دعوا تعلقه
تجرده چالشور. فاما نهایتده کرکسه سبب ایدر وکرکسه اتمز زیرا سببه
کاری توکل محضدر که باطنی علاقاتنده معادر. بو جهتدندر که بعض
عزیزانه حرفه قبول ایدرلر فاعلم ذلک وشیخ ابو مدین مغربی قدس سره

اصحابی قسبیه منع ایدر. ودر ایدیکه اقسام بو دنیاده ضیف اللهدر.
ضیفانه اوچ کوندر صاحب خانه اوزرنده حقی واردر بر کونه
الله تعالینک عندنده بیک سنه در (ثباء علی هذا بالفرض) اوچ
بیک ییلدن صکره کسب ایله مکلفدر. واقسامه ضیفایکن کندی اتمکک
ییمک عیب دکلیدر. وعرض مضیف دکلدر. اشته اهل الله بویله بیلدیلر حظ
دروننده اوتوردی دنیایه ال اورمزلر وحقده غیری کورمزلر وکندولرینی
مسافر بیلورلر واکا کوره معامله قیلورلردی (نظم) جو قندر حقک
نعمتدی الحمد لله الکریم . وافردر منتدی الشکر لله العظیم
وبردی بزه جو نیکیم وجود وذاتهٔ قبلدی چوق جود . آنکدر هپ فضل وجود الحمد لله الکریم
شول کیم ایدی حقی طلب دنیا ایچونده چکمز تعب . واسعدر احسانه اشکر لله العظیم
الدوبیر بزه کیانه قدرت کلور هر عاجزه . احسانی جو بزه سنده الحمد لله الکریم
ظاهرده وباطنده نعمتدی دنیا طبطلو حقی انعام بو اشکر لله العظیم
(الاصل الرابع) القناعة وهو الخروج عن الشهوات النفسانية والتمتعات الحيوانية
الا ما اضطر اليه من الحاجة الانسانية فلا يسرف في الاكول والملبوس
والمسكنة ويقتصر على ما لا بد منه بقوله تعالى ولا تسرفوا معلوم اوله که

قناعت لغتده قسمته رضادر. واصطلاح اهل حقیقتده مألوفات
بولنمدیغی صورتده اولدیغی اطمئنانی کبی قلبنده دخی اطمئنان بولنمقدر که
بو معنی مبتدا اوله وصولك ولطف وقهرك اصحابی معرفتنك
علامتیدر. وشهوة نفسك کندی طبعنه ملایم اولان شیئی
طلب وتقاضا ایلمسیدر. هر نه اولورسه یعنی اصل ایله قناعتدر. وقناعته
دیدیکدی نفس حیوانیه نك اشتها وتمتع ایتدیکی شیلردن خروج
وانسلاخ وآنلری ترکدر. مگرکه حاجت انسانیه ولوازم بشریه
مضطر اولدیغی شیلر اوله مأکول وملبوس ومسکن کبی که بو نوع اشیانك
ضروریاتندن. بو صورتده هر برنده اسرافدن حذر ایدوب بالاده
یعنی دفع ضرورت مقداری اودرکه اقتضا ایتملیدر. زیرا ولا تسرفوا
واقع اولمشدر. یعنی اکل وشربده غیریه اسرافدن نهی اولنمشدر بیورلم
مشروب ذکر اولنمدیغی مأکوله تابع اولدیغندندر. فی الحقیقه ایکیسی
بر عد اولنور. اگرچه قرآنده کلمه (واشربوا) دیو ایکیسی دخی تصریح
اولنمشدر. زیرا ارض عرب حاره اولمغله اکلدن شربه اهتمام زیاده در
بعض کبار. بو میثلو دیرکه بوادیده فی الحقیقه ایکیدر. زیرا مشاهد

مقبول اولمیانلر کبی مغاره‌لرده دخی ساکن اولمق قابلدر. بو جهتدن
بشقه مسکنه محتاج اولمازلر. بلکه احتیاج دفع هلاك ایده جك مأکول
ومطعومدر. هر نه اولورسه. وبعض مشروب واردرکه مأکول
حکمنده‌در. نتکیم زمزم حقنده کلدی (انه طعام طعم وشفاء سقم) یعنی
زمزم شفاء مرض اولدیغندن ماعدا اولقدر قوتی واردرکه غذائیه‌یه
دخی صالحدر. ... باخت اکمکدیکچه ایام تعیش ایدرلر. وکذلك
ضرورتلری ستر عورت ودفع حر وبرد ایده جك مقداری لباسه دیرلر
پس بو ضروریتدن ماعداسی اسرافدر. واسرافله تبذیرك فرقی بودرکه تبذیر
برشیئی لایقی اولمیانه یره صرف ایتمکدر. کرك قلیل اولسون. واسراف اودرکه
برشیئی لایقی اولدیغی یره مع زیاده صرف ایدیه. پس اول زائده اسراف
دیرلر ووارد اولمشدر. لا سرف فی الخیر یعنی بر شی
وحد اعتدالدن تباعده ... بلکه تکثیر ثوابه باعثدر. وعمومنه ایجعد.
خیر جهتنه اولسه آنده اسراف اولماز.
نتکیم اهل اللهدن بری ضیافت ایدوب اول کیجه بیك عدد شمع ایقاد ایدی
... دیو اشارت ایتدی ولکن هر نفقه
اسرافدر. دیدیکلرنده اطفا ایدیکز. اول عزیز دیدیکه امدی بو
تقف دیدیکه هیچ بری سوندرمکه قادر اولمادیلر

بو شمعدی کندی نفسمزله ایقاد ایتدك بلکه جمعه ایله جمعه یوله ایقاد
ایتدك که آنده اسراف یوقدر. انکچون اطفایه قادر اولمدیکز زیرا
چراغ حقی کیمسه سوندرمکه قادر دکلدر. (قال تعالی یریدون
ان یطفئوا نور الله بافواههم والله متم نوره ولو کره الکافرون)
بوراده کافرلر ایله منکرلره دخی اشارت واردر. انکچون الله تعالی
انده اهل اللهك چراغندن احیا وسنه لرك ایقا ایتمشدر. معهذا طالب
حقیقتده برکره افطار ایدر. وعموم اهل شرع ایکی کره افطار ایدرکه
بری بکره ده دیگری عشیده (قال تعالی ولهم رزقهم فیها بکرة
وعشیا) بیک بری دورت ساعتده اوچ طعام یمك اسراف وحد شرعیدن
خارجدر. وصوم وصال ایتمك مشروعدر. اکر قوه طبیعیه سی وار ایسه
وحضرت ادریس علیه السلام اوتوز آلتی سنه اکل وشرب مناسبه منقطع
اولوب هیاکل روحانیه یه متصل اولمشدر. وصوم وصالدن
نفس اولدیغی بطریقة الشفقة در. ودیمشدر که برکیجه قرقه کوف
اثنیه (یعنی) قرقه کونده برکره افطار ایله اسرار ملکوت اکا منکشف اولور اشته
اربعینده بو مقوله فائده لر واردر. وفی الحدیث من اخلص لله

اربعین صباحاً ظهرت ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه) بو حدیث شریفدن مراد
حسن اعتقاد وکثرت ذکر وخلوت وامثالیدر. زیرا شروط ظاهره
وباطنه بولندقجه قلبنه فیض الهی وفیض حکمت جریان ایدر

(نظم)

کثرت اسماده ای دل عینه وحدتدر غرض . قلبی تطهیر ایتمکه ینبوع حکمتدر غرض
بونجه پرهیز ایتدیرن صوم وصال ایتمك نه در . عینی اکر ایتدیرن مولایه وصلتدر غرض
کافره عشق اولمزه عالمده شقاوتدر فقط . اهل ایمانه اولمدقده سعادتدر غرض
صوفیانه طبع وهوائی نفس الفت نه در . چونکه اهل دل ایله دنیاده صحبتدر غرض
لی مع الله خلوتنه داخل اولدیکم حقا . خلوتی تکمیلدر حضرت جلوتدر غرض

(الاصل الخامس) العزلة وهی الخروج عن مخالطة الخلق بالانزواء
والانقطاع کما هو بالموت) یعنی اصول عشره دن اصل خامس عزلتدر.
عزلت خلق ایله مخالطه دن خروجدر. یعنی انزوا ایله خلطه والفت وصحبت
ایتمکدن فتوری وبرطرف اولمقدر. موت طبیعی ایله اولدیغی کبی زیرا حبیب
یارانه واصحابه مفارقت ایدوب بر دخی انلرك مجلسنه وصول
بلکه موتلرنه بیله کورمز شول جهتدنکه میت بو عالم غیبه واصل اولدیغی

عالم برزخ شهادت اولور. پس سالكه غيب الغيوبه متوجه اولدقده عالم
ملك ملكوتده سكون بولور. وصحبت بارى ايچونده صحبت اغيارى ترك ايده
زيرا هنوز اغيار عالمنده در. چونكه اغيارى كاه بارى اولدقده غيبيه
اختلاط قالماز. نته‌كم ابا يزيد بسطامى قدس سره بيورمشلردركه اوتوز
سنه‌دركه حقله صحبت ايدرم خلق ايسه بنى كنديلريله صحبت ايدر قياس ايدرلر
يعنى ابا يزيد بسطامى حضرتلرى خلقله باطن حقيقتده حقله ايسه
ابا يزيد بسطامى منه فى ظاهر حقيقتده نظر ايدر. پس مكاشفلك
نظرى بر واديده وجدانى وادئ اخرده در. فاعرف جدا وغفلت
حمدلسانسبت. زيرا اهل غفلت اولانلر كيمه مى دعا ايده‌جك
كيمه بو مجلسده سكوت ايده. سكوت ايسه شرائط سلوكدندر. و بونده فهم
اولنديكه بوراده غفلت ايله مراد مريدلرك غفلتيدر. اخاصده غفلت
غفلت عن الاغياردر. فاما محققلرك غفلتى قلوبلرينك اكواندندر. واهل
زيرا اندن قلبلرنده حقدن وعلم الهيه‌دن غيرى يوقدر.
غفلتك نفسنى اكتسابده خالى دكلدر. يا خلقك شرندن و يا كنديسى

و يا كنديسى نفسنك اغوه شر مقصدينده پرهيز دركه تا خلاص اوله‌ده
ر افضلدر. زيرا كندى نفسنه سوء ظن ايتمك غيره سوء ظندن
اولى در. (الا عن خدمة شيخ واصل مربى له) يعنى الا اول شيخه
خدمتنده منقطع اولمازكه انك ايكى حقيقتى واردر. برى بودركه حقه
واصلدر. حقه واصل اولدقده كامله‌دركه هر مرتبه‌ده مريدك
تربيه‌سنه قادردر. والا سلوك ناقص اولور. و واسطه طريقه
وقفه ايده‌ن انلر سببيله دوردر. ودر حقيقت ديكرى بودركه اول شيخ انك
بالفعل مربى سببيدر. زيرا مربى‌نك خدمتنى ايتمك وصل مشكل ايچون
هربار حضورنه واصل اولور. ملازمه دندر. زيرا كبار مشايخ
بيورمشلردركه اهل سلوك ايكى نوعده عبارتدر. برى مريدده حال وبدنه
خدمتدر. نته‌كم ابو بكر الصديق رضى الله عنه رسول اكرم صلى الله عليه وسلم
افندمز حضرتلرينه بو وجهله خدمت ايتمشدر. (وفى الحديث ان امن آمن
الناس على فى صحبته وماله ابا بكر) يعنى خلقك نفس ومالنى
رسول ايچونده بذل ايتمشده اكثر ابا بكردركه اهل وماللرنده انكچون

مفارقت ایدی و کندی نفسنی نیجه مواضع مهلکه ده وقایه قیلدی و بری دخی شیخده نفس نفیسه رکه خدمت و اجتهادی مقابله سنده ببقه یا استعداد نفخ و جده و بو تقریرده فهم اولنه بجه شیخ ایکی نوعدر. بری مربیدرکه تربیه ایله منتهی اولانه شیخدرکه ارشاد خصوصنده انده غیری یه مراجعت صحیح دکلدر. مکر حیاتنده اولمیه و بری تبرکا صالح اولانه شیخدرکه انک خدمتی مریدانه لازم دکلدر بلکه احیانا بطریق التبرک انی زیارت ایتمکدر. و شویلکه نامی شیخ ولکن حالده غالبدر. انک زیارتی دخی لا شبه. خصوصا که الحاد و غیری وجهله متهم اوله اکر شیوخ زمانه کبی. و استاد نافع مشفق یعنی شیخ مربی اولمدیغی صورتده باری بر استاد نافع و ناصح و مشفق خدمتنده جدا اولمه و ترقی یه سبب اولور وجهله انکله صحبت ایده. اشته بو استاددن مراد اخوان طریقتدن بریدر ولکن تربیه یه فی الجمله قدرتی واردر. انکیچون نافع بلکه ناصح و شفیق ایدی زیرا حضوری بو وجهله اصلاحی فائده سی واردر

و بری دخی مشفق دیدی. و مشفق اودرکه خیرخواه اوله انکله بو ربطه یه دوشدیکی و تنزل بولدیغی استمه یه که بو مقوله لره اخوانه خیانت دیرلرکه بو اعصارده زیاده ندرت اوزره در. لانهما کالغسال للمیت و ینبغی للطالب ان یکون بین یدیهما کالمیت بین یدی الغسال المتصرف فیه کیف شاء. زیرا شیخ مذکور و استاد مزبور مثابه سنده غسال کبیدر. پس طالب حقه لایقدرکه بو ایکیسنک اوکنده غسال اوکنده میت کبی اوله. و میت کبی انده متصرف و بر جانبدن بر جانبه مقلبدر. بوندن مراد ترک اعتراضدر. زیرا تسلیم تام اولمدقجه اول شیخدن و اول استاددن اکا فائده اولماز. الحاصل اخذ و قبضه ارتباط قلب کرکدر. چونکه درونی فاسد و خدمتی ناقص و معامله سی نادرست اوله بو اختلاف آنی حرمانه چکر و آخر بر نسنه حاصل اولماز. فیضده ماء الولایته غسل جنابته احتیاج ولوث الحدث تا که اول شیخ و یا اول استاد ماء ولایتله آنی جنابت اجنبیه و لوث حدثدن غسل و تطهیر ایده. ماء ولایتدن مراد ماء فیض الهیدرکه واسطه ولایت داخل اولمدقجه انسانک قلبنه فائض اولماز. زیرا بوراده ولایتدن مراد ولایت خاصه در ولایت عامه کوره دکل. و اجنبیت حقدن اجنبی اولمقدرکه جنابت

کبی حالدر. انکچون قرآنده کلدی (لا یمسه الا المطهرون) یعنی قرآنی
مطهر اولنلردن غیریسی مس ایتمدیکی کبی سر هویت ذاتیه یه دخی متعلقاتندن مطهر
اولمیان مس ایتمز. و طهارت جنابتده وحدتده اولدیغی کبی متعلقده
دخی اولور. زیرا متعلق افعال حقده ایدی. جنابت مصلی مسجددن
دور ایتدیکی کبی احدی نمازینه آشنا اولمغه وضوء وغسل لازم کلدیکی کبی
حقه آشنا اولمغه دخی طهارت باطنه لازمدرکه متعلقات فانیه دن
انقطاع ایله اولور. و بو طهارتده ماء ولایتیله تعبیر اولنور. زیرا
ولینک جانب ولایتیله مریدی تربیه سی وافاده علوم ایتمه سی دخی
وسخ متعلقدن پاک اولمسنه سببدر. وحدوث قدمه مقابلدرکه
بودخی لوث کبی برنسنه در. زیرا فقط محدثات ولایه آنده الواث
دیرلر. سالکک مرادی ایسه اکوان دکل بلکه سر واجب قدیمدر. پس بوکونه
محدثاته متعلق ایتمک لوث اولدیکه انده طهارت لازم کلدی
زیرا ملوث اولانلر ما طاهره یاقلاشه مزلر بلکه تبعید ایدیلیرلر ای عاقل
اشته بو سلوکک اولی صفات نفسانیه دن و آخری غیریتدن خلاصدر
و بو صفتلردن تخلص بولنجه حقه وصول و عالم وجوب وقدمه دخوله

بولور یوقسه. و بونلری فهم ایتمک بر امر مشکلدر. فکیف که سرینه ایرمک
و ذوقی ایله تذوق ایده بوله

(نظم)

کلبه وکل ماسوادن عزلت ایت . بعده وار مولا ایله صحبت ایت
باصفا ایسه سن ماطاقتنه . مقصدک باجمله اشبو یولده غیرت ایت
سر حقی مس ایسه کر مراد . باطنی تطهیره اول نیت ایت
کر بدایت سرینه طالب ایسه ک . مرشد کاملک طوت بیعت ایت
آب فیض حقله پاک اولمغه . یا کلدکجه کونکلنه التفات
ماسوا افکارینی ویلده کیت . حقیا حقدن افنی ایت اجتناب

(واصل العزلة عزل الحواس بالخلوة عن التصرف فی المحسوسات) یعنی
عزلتک اصلی حواس خمسه ظاهره یی خلوت ایله تنها اوتورمق سببیله
محسوساتده تصرفدن عزل ایتمکدر. حواس ظاهره دن مراد شامع
ظاهره دیرکه سمع وبصر وشم وذوق ولمس دیرکه بونلرک هر بری
بر نسنه شعور وادراکه آلت ومحلدر. مثلا سمع مسموعات

و بصر ایله مبصرات وشم ایله مشمومات وذوق ایله مذوقات ولمس ایله
ملموسات ادراك اولنور. ومحسوسات امور حسیه درکه ذکر
اولنان امور خمسه ایله ادراك واطلاعه متعلقدر. زیرا سمع
یعنی قولاقده قوت سامعه اولماسه ایشیتمکلکه شاننده اولمازده صوتی
ادراك اولنمز. صوتلرك ایسه هر برنده بر کیفیت ومتضمن اولدیغی
بعضی در حالتی واردر. کلام اولسه وکلام بشر واصوات حیوانات
واصوات ملاهی کبی مسی سمع بو مقوله نشئه لرك حاوی سیدر. خارجده
اخذ ایدوب قلبه ادخال ایدر. قلبه دخی انکله حال غالبنه کوره یا هدا
ویا هوا جانبنه میل ایدر. انکچون شرع شریف بعضیسنه سماعه رخصت
ویردی. زیرا ماده دل الی ایشتدکده قلبنده نقش باغلر وآخر
طریقه حقنده عدوان سبب اولور. سائر حواسك احوالی دخی بونکله قیاس
ایدیکه هر برینک تفصیلی بر قطعه یه مشتملدر. اشتراف ایله خلقته الفت
واختلاط ایتدکجه بو حواسك آفاتندن سلامت بولمز حتی که اهل

حلوق وغلطت ایله بونلری محسوسانده تصرفنده غفلت ایتمه اولور و
بلالرنده قورتولور. فانه کل آفة وبلاء وفتنة یبتلی الروح
بها وکانه تقویة النفس وتربیة صفاتها فیها انما دخلت
من روزنة الحواس وبها استتبعت النفس الروح الی اسفل
السافلین وقیدته بها واستولت علیه من آفة وبلاء وفتنة ذکر
روح انسانی انکله مبتلا اولور. ونفسك تقویتی وصفات
ذمیمه سنك تربیه سی اول آفت وبلاء وفتنه ده اولور حواسك
هر برینی بیچره سندن داخل اولور. واول آفتله نفس اماره روحی
اسفل السافلینه طبیعت استتباع ایدر یعنی اکا وانك حکمنه تابع
اولمسی ایچون روحی انکله تقیید وتنابع ایدر. وبونلرله روح
اوزرینه مستولی اولوب زمام امر وتصرفی کندی الینه آلور و
مملکت وجوده اکا حکم ایتدیرمز الحاصل نفسکه قرال کبیدر -
تحت قلبه کمیر اولتور. وروح که سلطان اعظمدر معزول اولوب

روحه بدنه تعلقندن مراد بودركه

خاتم سليمانى ديوكلونه

بلكه امور وجودكندى بدنده اولمقدركه نظام عالم انفس

وآفاقه B منوط اشته بورادنه مفهومدركه بكيجه نك اتباعى

فاسد ومبطل اولسه آخر الكندى هوالرينه استتباع ايدرلر

وحدتده جيفالر (الا من رحمه الله وعصمكم فى القرآن)

انكچون سوء قرينه ده تحذير اولندى وفضيحت ملكوته استعملوا

اضيا الناس دنيلدى واشته كلور (من استتر عن الذنب فقد ظلم

يعنى بكيجه قوه دى دعى وشبابه ايب قيوبنده ظلم ايدر بامر

وكلايه رغبت دخى يوقدر (فبالخلوة وعزل الحواس ينقطع

عدو النفس عن الدنيا والشيطان واعانة الهوى والشهوه) يس

خلوته يعنى خلقدن تخلى وعزلته وحدتى ترجحده حبس ونيت

ايله وحواس خمسى متعلقاتى اولدنه امور حسيده تصرفدن

عزلله نفسه دنيا وشيطانه طرفندن امدادى وهوا وشهواتنه

(اعانتى)

([illegible])

اعانتى كسلدر وصفاقت رذيله سى عدم تربيه ده ضعف قبول

ايدر ونفسك ضعفى قوت قلبدر وحدتدر هواى نفسك

كندى طبعنه ملايم اولدنه نفسه ميل وانجذابيدركه انده رهانه كاوه

ودليل عقلى اولمايه وعقلك ماوراسى شهوتدربر انكچون

وتمشيه دركه علما ايله مشاوره ايله ولا عقلا ايله ولا اولى نسب

ترك ايليه زيرا اهل شهوته مشاوره نك مآلى خذلانه خسارتدر

بورادندركه ملائكه عقول مقولسيدر انده شهوت يوقدر حيوانات

ايسه محض شهوتدر عقلدن ايرى انسان ايسه شهوت وعقلك مجموعى جامعدر

وشهوت صفت طبيعيه سفليه در وعقل صفت روحانيه علويه دركه

آلت علمدر بيلعلم عقلدن شريفدر زيرا انك نتيجه سيدر وانسان

قواى مختلفه دن تركيب اولنمشدركه كيمى شريف وكيمى خسيسدر

وبر قوتك ايكى مرتبه يه كوره ايكى اسمده مسمى اولور مثلا عقل وروح

بردر ولكن تجردى اعتباريله روح وتعقل ادراكى جهتيله عقل

دیرلر یعنی وجود انسانینك شرفی و کمالی عقل و علم و قلب و روح
ایله در. و خساستی و نقصانی طبع و شهوت و نفس و هوا ایله در.
چونکه انسان مجموعهٔ اسما و اشرف اشیادر. هر جسم وجودنده اولان
قوای خسیسه یی ازاله ایله مأمور اولدی. زیرا عرضنه شبیه و بر فرقه در
شؤونی اولنور اصلنده و نهادنده ابداع اولنمش اصلاحه حاجت
قالمازدی. جواب بودرکه وجود انسانی خیر و شر و جمال جلال
و لطف و قهری مشتمل ایدیکه الله قبضتینه دیرلر. یعنی انسانك کمالی
مجاهده ایله حاصل اولور. ملکده و اهل جنتده ایسه مجاهده مفقوددر
زیرا طبع ملك نوردندرکه آنده نزاع نفسانی یوقدر. و جنت
محل مجاهده دکل بلکه محل ذوق و صفادر. بو جهتدن آدم ارضه
اهباط و بلایا ابتلا امتحانه اولندی. بو شرع مرتبه سنده عقل و حقیقت
دائره سنده عشق و محبتده مکرم اولدی. زیرا ملائکه اهل محبت
ایسه ده اهل عشق دکلدر. انکچون آدمه و نوح اهلینه ملائکه

ایسه تخلیه و تحلیه انسانك حال جزئیسیدرکه انك بونده غیری
الهوا مختلفه ده و حظ احوالك کثیره سی واردر (فاعرفوکما الطبیب
فی معالجة المریض تأمر اوله بالاحتماء عما یضره و یبعده فی علل
مرضه فینقطع بذلك عنه مدد المواد الفاسدة التی ینبعث
به المریض و تنقی به المواد و قد قیل الحمیة رأس کل دواء) معلوم
اولدیکه ذلك مشار الیهی مجموع احتما تدبیر در بو ضمیری مدد اعتبد
و انکیی بونك ضمیری ذلك نك مشار الیهیدر. و تنقی ینقطع اوزرینه
معطوفدر. تنقیه تطهیر مواد فاسده در. و معنی و حکمه درکه سالکه
ابتدا خلوتده حواس حسی و طبع و نفس شهوت و هواده تخلیص
لازم مکلف ایکن مرشد کامل وجودی مریدده ابتدا تدبیر ایتدیکی بودر
نته کیم طبیب مریضه معالجات ایتدیکی وقتده اولا مضر اولانه فرقه ردی
پرهیز ایله امر ایدر. و مرضك علتی و سببی نه ایسه اول
خصوصده تدبیر ایدر. و بو پرهیز و تدبیر سببیله مریضده مواد فاسده نك
امدادی کسیلورکه مرض اول امداد ایله منبعث و متحرك و قائم

اولمشدر. واول پرهیز وتدبیر ایله مواد فاسده تنقیه وقطعیه اولنور
مثلا بر کیمسه‌یی بلاده حوقه ویا کلب عقور ایصرسه اویله ک
واول کلب قتل اولنمدقجه انك نفسنده ملسوع ومعضوده
ماده ومرضنه امداد واصل اولمقده در. سبب انی قتل ایتمکله
ماده‌یه خفت کلور. پرهیز وتدبیر ایله ماده زائل اولوب
صاحبی سلامت بولور. نته کیم دنیلمشدرکه حمیه یعنی مضر اولان
شیدن پرهیز ایتمك هر دوانك باشی واعلیسیدر. یعنی بر
تدبیر بولنسه پرهیز بولنمسه مفید اولماز. فاماکه اولورکه یالکز
پرهیز ایدلسه تبر. نته کیم حق تعالی هر مریضه اجتناب ایده
معالجه ایدر. مثلا طعامدن تخمه وامتلا اولسه بر صدف طعامدن
امساك ایدر زیرا امساك اول امتلانك ماده‌سنی تضعیف
وبعده بالکلیه ازاله ایدر. اگر زائل اولمزسه اکتساب ایله معالجه
ایدرلر. مثلا دفع امتلا ایچون نخود سوی وترزوی دیه کدی

ویدکدی معجون حکماء دیرلر. واکل ایدرلر بوابه نقدر مؤثر
اولسه‌ده اصل ماده‌ی دفعة ازاله ایتمز. بو جهتدن اجتناب
ایتمك اکتسابدن اولیدر. (ثم یعالجه بالمسهل لیزیل عنه المواد
الفاسدة وتتقوى به القوة الطبيعية والحرارة الغريزية ليزول
عنه المرض بدفع الطبيعية وتحدث الصحة) بوندنصکره یعنی
احتماء وتدبیردن صکره اول مریضه مسهل شربت ایچورر صکره
معالجه ایدر تاکه مواد فاسده‌یی بدندن قطع وازاله واخراج ایده
واول سببدن قوة طبیعیه قوة اصلیه‌سنه رجوع ایده وضعف
کیده. زیرا بعض اخلاطك غلبه‌سیله ضعف قبول ایتمش ایدی
وکذلك حرارت غریزیه یعنی اصلیه وطبیعیه قوت بوله وبرودت
ویدکدی زائل اوله وطبع اعتداله کله. ایشته طبیعت افنای مواد فاسده
دفع واصول قوای تعدیل ایله مرضی زائل وصحت حادث یعنی اعتدال
وصحت اوله رجوع ایدر. معلوم اولدکه انسانده عناصر اربعه‌دن
تخمیر اولنمشدرکه تراب وماء وهوا ونار در. وبو چهار عناصرده

وفی ورقه طبیعت حدوث ایتمشدرکه حرارت وبرودت و
رطوبت ویبوستدر . وبو حالده طبیعتده دخی درت اخلاط
وجوده کلمشدرکه دم وبلغم وسودا وصفرادر . و
طبیعت دیدکلری مزاجدرکه طبیعتك امتزاجندن حاصل
اولمش مائی افسانیدر . وبو طبایع واخلاط اضداد مقولهسیدر .
وآب وهوا وزمان دیدکلری اسبابدرکه کاه سبب صحت وکاه
باعث علت اولور . وحال صحت حال اعتدال وحال مرض
حال انحرافدرکه اضدادك بری برینه غالب ومغلوبیتندن
حادث اولور . پس هر حالده معتدل اولمغه اسباب انحرافدن
حذر لازمدر . کرك مأکولات ومشروبات وکرك غیریده که
اسباب کثیره در . اکرچه خلقك اکثرنده بحیدر . خصوصاکه
جوانلرده غفلت زیاده در . انجق پیرلکده ایام شیخوخت کسب مقدمه
آثاری ظهور ایتمکه باشلر وبالکلیه علاج دخی قبول ایتمیه افساف

آخر آه وزار ایله دنیادن انتقال ایدر . پس اکر عاقل ایسه
امراض ظاهرهدن امراض باطنهیه انتقال ایلیه که انسانده امراض
باطنهنك معالجهسی ایجون اول انحراف اوزرینه رحلت ایلیه پس
حالی نیجه اولور . یعنی بالآخره تدبیر آلهی الی نهایه دوزن خود معالجه
ایدر . خصوصاکه حقنده محجوب اولمغه مرضنه نیجه در . بر مرض
حائل یوقدر . وانك معالجهسی کشف ایله وتوجیه افعال وصفات
وذاته اطلاعه حاصل اولور . بو حصول ایسه نفسه اولماز انکیچون
طبیب روحانیه محتاجدر . (فالمسهل هرهنا بعد الاجتهاد وتنقیه
المواد الذکر الدائم) پس بو مقامده یعنی مبعوث عنه اولان
مقام سلوکده تنقیه مواد اجتهادندن صکره مسهل ذکر اتمدر .
یعنی سالکك دوام اوزرینه ذکری شربت مسهل کبیدر که مواد
فاسده نفسانیه وطبیعهنك جمیعنی ازاله واخراج ایدر . و
دردنه افنای اعراض وامراض واذنا سنده قطع ایدوب

ماسوایه متعلقه اشقوقدر . زیرا ماسوای ظلمت و ذکرالله نوردر و
مطلع شمس ایله ظلمت لیل بالکلیه زائل اولدیغی کبی نور ذکر ایله دخی
ظلمت بشریت منمحی اولور . و اما صباح تجلی دیرلر . و ذکره
دوام ایله قیدی ایتدی . زیرا ذکراللهی فتور و تفرقه عارض
واقع اولمقله منقطع اولسه معنای مقصود حاصل اولماز . و اول دوام
توفیقی یوقدر . بلکه هر کسک استعدادی و قابلیتنه کوره در . بعض
قابل واردرکه اوائل فتحی اولدقده واوده سنه کوره خلوت و دوام
ذکر ایله اولور . اکر مرشد کامل تربیت ایده . والا معیّن اولماز . زیرا
بعضه اجتهادده تنزل و ترقی معلوم دکلدر . و اواخر فتح اولنسه
دخی زیادهدر اولور . زیرا توحید و تجرید و تفرید و افاقه و
انفس ترتیب و تدریج اوزرهدر . مسیر مقصود اصلی صدق
طلوعنده در اکبردر . بلکه فرده بیل فنادن صکره مرتبهٔ ولایتک
نهایتنه ایرر . بلکه بوندن صکره یکرمی اوچ بیل بقا ایله دخی نهایة النهایه

نته کیم اربابنه معلومدر . ایمدی بعض کشوف کونیه و تجلی علمی وقوع
اولمقله مغرور اولمه . ابتدای حالمدر . زیرا اولنده ف
اخرنده دخی صیانه چوقدر . والعون من الله تعالی

(نظم)

سوردر و تندن سوای شریت توحید ایله . ضعف دلدن وار خلاص اول قوت توحیدله
ذکر دائم اولسه فیض خدا بولنه دوام
جام وحدت نوش ایده کوکشتی توحیدله
آسمان غیبه معراج ایدر آخر جان و دل
بوشهادتدن الور یا قدرت توحیدله
سیر فی الله نهایت بوجه دیدی اهل کمال
آچیلور بر دیده بید بیضای همت توحیدله
هرنه دکلو ضرب ذکر ایدرسه ای مرد قوی
کردنه نفسک کرسه شدت توحیدله
خاتم ذکر خدا ایله سلیمان اول بری . حقا ضبط ایت جهانی شوکت توحیدله

(الاصول السادس ملازمة الذكر وهو الخروج عن ذكر ما سوى الله
بالنسيان) (قال تعالى واذكر ربك اذا نسيت) كما هو
بالموت يعنى التجى اصل ذكر الله ملازمت روز وشب مداومتدر
واندن مراد ما سوى اللهى ذكر ايتمكدن خروجدر نسيان ايله يعنى ماسوى
بالكليه نسيان اولنمدقجه دوام ذكر حاصل اولماز پس ماسواى
اونوت وذكرى لسانه كتورمه تا كه دوام اوزره ذكر حق اوله
والا اكا ذكر متصل دينلمز بلكه منقطع ديرلر وذكر منقطع اولدقجه
عبوديت عبد اولقدر منتقص اولور وقرآنده بطريق العباره
وبطريق الاشاره واردر رسول الله
رسول الله صلى الله عليه وسلم (واذكر ربك اذا نسيت) يعنى اللهى
خطاب ايدوب بيورركه ذكر ايتمش اولورسك
غيرى نسيان ايتديكك وقتده اللهى ذكر ايتمش اولورسك اشته بو معنا منتهى اولانلره
والا ايكى ذكر بر يرده مجتمع اولماز حضرت عايشه رضى الله
كوره در انجق جناب نبوت حالنده

عنها وارضاها سؤال اولندقده (كان النبى يذكر الله على كل احيانه) ديو
جواب ويردى يعنى رسول الله صلى الله عليه وسلمك ذكر ايتمديكى
وقت يوقدر وشو نكته فقهاده ده ملابسه احوال خلقه واشتغال
امور عامه ده ده انده وسائر اكا ملامته كوره حجوبس ذكر ايدنده
زيرا معاملات حقه در مقصود ايسه قلبك حضور پيدا ايتمكدر
دورانى وكلا اشته اهل ارادتك ملازمت ذكر ايله ماسوايى نسيانى
موت ايله اولديغى كبى يعنى موت طبيعيه ماسوايى توجهدن نسيانه
والا اكا موت كلى ايله ايسه موت ارادى ايله دخى حال بويله در
وذكر ماسوادن ونفسانيه زنده اولدقجه ذكر نفسندن خفيه
ونحيدر خالى اولماز انجق ذكر منقطع اولور فافهم جدا بوراده ملازمت
ذكر ايله مراد اهل خلوتك نسيان ايله اولدقجه ملازمتيدركه غايتى
ذكر قلبيه مداومتدر وبو مقامده جهادك تأثير عظيمى واردر
زيرا نفس اعظم كبيدركه جهاد حوته
وجهادده مراد ذكره نفسه مساعده

محتاجدر. بو خصوصده تعالی یی اسماع دکلدر. زیرا حق تعالی سمیعدر
جهر واخفا وقرب وبعد اکا برابردر. زیرا جمیع اشیاده متجلی
اودر. پس ذکر جهری یه رضا ایله احوالک مقاماته جهتندر
رضا ایله. (ولیس کلامنا مع الجهلاء بل مع العلماء) واما
فسبب المناسبة الی الذکر وهو کلمة لا اله الا الله فانه مجوف
مرکب من النفی والاثبات) یعنی مقدما که بو مقامده جهر اهل
ذکر ایتمکده. وینلمسه ایدی پس جهر اهل اولمغی ذکره یعنی لا اله الا الله
کلمه سنه نسبتدر. و بو حالده جهر اهل دخی نفینک معناسی بودر که بو کلمه
بر مجوف کبیدر که مجوف اجزادن ترکیب اولنمشدر کبی کلمه طیبه دخی نفی
واثباتدن مرکب اولدی. بو جهتدن افضل الاذکار اولدی
یعنی الله وهو هو دیو ذکر ایتمکدن. لا اله الا الله دیو ورد
ایتمک افضلدر. زیرا سائر اسما مفردات مقوله سیدر.
انک جهتدن ورد لیلی اولمغه مناسبدر. شول جهتدنکه لیل ذات

احدیه حضورینه که انده کثرت یوقدر. کلمه توحید ایسه مرکبدر
انک جهتدن ورد نهاری اولمغه اولیدر. شول معنی دنکه نهار ذات
واحدیه مرتبه حقیقیه صفات آلهیه منکشفدر. و بو کلمه نک
لطایف وحقایقی چوقدر. وارکه بعضیسی بعض آثارمزده مبیندر.
فاعلم ذلک (فالنفی زبدة المواد التی تتولد منها مرض القلب وقید
الروح وتقویة النفس وتربیة صفاتها وهی الاخلاق الذمیمة
النفسانیة والاوصاف الشهوانیة الحیوانیة) یعنی کلمه مذکوره
مرکبده اولدن نفینک خاصه سی بودر که مواد فاسده یی ازاله
ایدرکه انده مرض قلب حاصل اولور. یعنی انکله وجه قلب قسوتدن
متخفی اولور. وبر دخی روح امور سافله یه مقید اولور مع هذا
عالم اطلاقدن هبوط ایتمشدر. بناء علیه شانه ملایم دکلدر.
زیرا سعت عظمی حیا ایتمک ونه امثالیله مقید قیلمقدر.
وبر دخی نفی تقویت وصفاتی تربیه وار که اول صفات

اخلاق ذمیمهٔ نفسانیه‌در. جهل وبخل وجبن وقفاحه
وحسد وکبر وعجب وغضب وریا وحب مال وحب جاه
وامثالی کبی که ابواب جهنمی فتح ایدن بو مقوله صفاتدر. ودخی
اوصاف شهوانیهٔ حیوانیه کثرت اکل وشرب ومنام وجماعدر.
وبونلرڭ جمله‌سی رذائل مقوله‌سیدرکه انلرله متصف اولوب
دخی زنده‌در. پس بونلری مطلقا مدننده نفی ایتملیدرکه بو نفی
اساس الکلمه‌در. انکچون کلمهٔ توحیده حرف نفیله بدء اولندی
وبو سره واقف اولمیانلر کلامده حرف نفیله بدئی استخفاف
ایتدیلر. نته‌کیم شعرده کلور (بیت لا تقل بشری ولکن بشریان
. الداعی ویوم المهرجان) (وباثبات الاثبات مخصص بصحة القلب
وسلامته عن الرذائل من الاخلاق وانحراف مزاجه الاصلی واستواء
مزاجه وحیاته بنور الله تعالی) معلوم اولدیکه من الاخلاق رذائلی
بیاننده. وانحراف رذائل اوزرینه معطوفدر. واستوا لفظی .
مرفوعدرکه سلامتنا اوزرینه وحیات دخی استواء اوزرینه

معطوفدر. پس معنی دیمک اولورکه لا اله اثباتیله صحت قلب ورذائل
اخلاقدن ومزاج اصلینڭ انحراف اعتدال صلیندن سلامت
ومزاج اصلینڭ استواء وحالت اولیسی اوزرینه استقراری
ونور الهی ایله حیات جدیده‌سی حصول اولورکه درقفسنده‌درکه
صحت وسلامت واستواء وحیاتده. وقلبڭ مزاج اصلیسی
فطرت اولی‌در. نته‌کیم حدیثده کلور (کل مولود یولد علی الفطرة
ثم ابواه یهودانه اوینصرانه اویمجسانه) یعنی هر مولود فطرت معتدله
اوزرینه تولد ایدرکه علت وانحرافدن سالمدر. حتی حقیقت احدیه
معتدلدر. نسخه‌سنده غلبهٔ طبیعیهٔ عارضیه ومغلوبیت روحانیهٔ طاریه
واقع اولوب اعتدالدن طرف طبیعته انحراف عارض اولمغله قوای طبیعیه
قوای روحانیه اوزرینه غالب اولوب حیوانه بکزر شیئه کبی اولور.
اشته معجونک ترکیبنده اولانلر هر مفردڭ برخاصه‌سی اولوب انکله
ترتیب اولنانلر کبیه‌سنده اصلاح مزاج طبیعتنه سبب اولدیغی کبی کلمهٔ
توحیدڭ دخی هر مفردنڭ برخاصه‌سی اولوب ذاکرڭ اصلاح

مزاج حقیقیسنه باعث اولور وهرنه ده اصل اولان کرچه اثباتده
فاما احوال عارضه حسبیله نفی دخی لازم کلمشدر قطع ایدکه
فی نفس الامر وحدة وجودده غیری یوغیکن اوهام کفاری
دفع ایچونده کلمهٔ توحیدده نفی درج اولندی چونکه سالکده
بدایتی حسبیله اوهام خیالات واردر لاجرم ابتدا قانون
طریقت اوزره موضوع اولان کلمهٔ توحید اولوب بعده
جلاله ترقی واقع اولدی پس شول کیمسه که مجذوب وذاتنده
اثبات غالبدر انده وردی الله الله در وشیخ شبلی
قدس سره وحشت لادن فرار ایدوب دائما الله الله دیو
ذکر ایدردی (فتجلی الروح بشواهد الجمعه وتجلی ذاته و
صفاته واشرقت الارض بنور ربها وزالت عنها ظلمات
صفاتها) تجلی هاء ملاحظه ایله تحلیلدندر زیرا نجمات وتینلمك
معناسنده روح مذکر ومؤنث اولور وتجلی جسم ایله مقصد درکه
شواهد اوزرینه معطوفدر یعنی الله کلمسنك اثباتی

سببیله قلب افشانه مرکز اولنه کلوب روح دخی شواهد جمع ایله
یعنی انوار الٰهیه وعلم الٰهی ووجه صحیح ایله وحقك ذات وتجلی
سی ایله تنبلندی وجاذبه فوکیدی وارض وجود نور الٰهی
ایله اشراقه ایدی وظلمات صفات انده زائل اولدی
یعنی کیجه نه وجودی ایله وجه ارض مظلم اولدیغی کبی صفات نفسانیه
ظلمتی ایله ارض وجود دخی ظلمت قبول اتمه ایدی حکمده طلوع
شمس ایله ارض تجلی اشراقه ابتدیسه طلوع شمس ذات وانوار صفات
ایله دخی ارض وجود بوبیله مضیا اولدی واول نور نور الٰهی ابتدا
قلب روحه طوغوب (وللارض من کاء س الکرام نصیب) فهلوس
اوزرینه جسده دخی ساری اولوب اول نور ایله جسد دخی منور ویر
برکت اولدی انکچونکه قبرده انحلال وتفسخ قبول اتمز وارباب
تجلی نه باطنده کبی ظاهرده دخی نورانی اولور نتهکیم اهل
تهجدك حالی دخی بوبیله در زیرا متهجدلرده اهل تجلی اولدقلری

39b

انواری سائر مظهرلرده دخی ساری اولور. غافلره ظلمت خوابده و ظلمت
جسدده قالورلر. الحاصل الله تعالی حضرتلرینک تجلی ذات و صفاتی
عبدک ذات صفاتنده اولان هیئت ظلمانیه‌یی ازاله ایدر. و تجلی
صفات دیدکلری ذاتک صفت و واسطه‌سیله اولان تجلیسیدر که حیوة و حی
دیمک کبی که فی الاصل صفت الهیه‌در. فاما اشیا صورتده ظاهر اولمشدر
و جمیع اشیا بو حال اوزره‌در. بو صفتلر اسمادر. بو حاله مکاشفه ایلیین
اهل تجلی صفاتدر. خصوصا که انلره منکشف اولور که سر حیات ساریه
در. یعنی جمیع اشیاده حیات ذاتیه واردر. ولکن محجوب اولانلر
ادراک ایلمز. و بو مقامده یونس امره دیمشدر. نیوه‌دم یوسفی
کنعان ایلنده. یوسف بولندی کنعانه بولنمانه. یعنی اول کنعانه
کرنده یوسف وحدتی بوله‌مه. وار ایوب بولمزدی صکره کنعانی
بالکلیه زائل اولوب یوسفدن غیری قالمدی. و کورینن هپ انده ذات
و صفاتی اولدی. و تجلی ذات اعیان اشیانک عین واحده اولدیغی کبی
عالمده بر ذاتدن غیری متجلی یوقدر. و اما من ناس اولندن قیدینه

40a

بر ذات دخی تجلی ایدیجی اشیاده مشاهده‌لرنده غیری وجودلرنده دخی
تجلی بر ذات ظاهر اولورکه اعلی التجلیاتدر. و بو مقوله تجلی اهلنده الحاد
اولمز. بلکه شریعت و طریقت و معرفت و حقیقت مرتبه‌لرنده اهل
سنت و جماعت مذهبی اوزره اولورلر. ولکن خلقه آخر مرتبه‌لری
ادراکده عاجزلردر. حتی انلری اهل عیال و اولادی و اتباعی بیلمزلر
مذکر مقامه قائم خلیفه نفس و نفیس اوله. و بونلر غیری تجلیات
اهلنده و مقلد اولانلرده الحاد غالب اولور. بیهوده مرتبه‌ده حقک
تسبیح و تحمیدی واردر. نوجهله تنزیه و نه طریقه ایله تحمید اولنور. اکامل
ناس اولنه بیلور. غیرینه بیلنیز دکل (یوم تبدل الارض غیر الارض والسموات
وبرزوا لله الواحد القهار) الذی اهلک تجلی جلاله کل الموجودات
بو آیت شریفه اقتباس طریقیله ایراد ایلیوب مدعای سابقه استشهاد
ایلدی. نته‌کیم (واشرقت الارض بنور ربها) دخی اقتباس ایدر. یعنی
قیامت کوننده ارض و سما متبدل اولوب غیری صورته کیره‌جکلری کبی عالم
انفس حالی دخی بویله‌در که کامل اولانلر حق وجودله صکره شق قشقه

قشرهٔ ابدانندن ایدی که اوراده قیاس نفس جائز اولمازدی حال آخرت
حال دنیایه قیاس جائز اولمدیغی کبی زیرا قشرهٔ آخرت بر وجهله درکه
انده مخاط وبول وتغوط وحیض ونفاس وسائر قاذورات
اولماز دنیاده بو بیه دکلدر کذلک انسان کاملک حال آخرهٔ سی
حالنه اولمازسه وجمیع خلقک حالنه بکزمز زیرا مقام اولیٰ دن
عودتنده صفات صحیه لباسیله بورنوب کلدیکه الا جلوت دیرلر جمیع
ابدیسی خلقه صورتده اولدیغنده حقه قیاس اولماز انلر جویه بو مقبولدرلر
لقبه نی معلوم ومجهول دیرلر یعنی بشریتلری جانبیله معلومدرکه
خلقه مشترکدر وعوالم ممکنه ساکنلردر وحقیقتلری جانبیله مجهوللردرکه
خلقه مخفیدرلر وعالم غیب مطلقده متوطندرلر انلک جویه
انده غرباء حقیقیه دیرلر فطوبی للغرباء وبعد بودرکه (وبرزوا
لله الواحد القهار) یعنی سطوت جلال ایریشوب تجلی وحدت
ابدیه جمیع موجودات مقهور ومستهلک اولور وجمیع اعیان صحیه چیوب
بادی اولور زیرا بونلرکه قشری زائل اولنمسلی ظهور ابدیه وکی کبی

(لباس)

لباس صفات وحقیقتلری اولیجه ذات ظهوره کلور وحدته رجوع ایدر
قال تعالی والیه ترجعون سؤال اولنورسه که طوتالم اوجها فی جب متبدل
اوله یا روح نوعیله متبدل اولور جواب بودرکه روح بدنه متوجه اولدیغی
وجه ظاهریدرکه حادثدر اول وقتده وجه باطنی تجلی ایدرکه قدیمدر
وجود انسانی عرش وکرسی یه ملحقه اولورکه انده فنا کلمز زیرا قرب اروحی
اولدیغنده دخی ارواحده کلیه محکوم اولورکه بقادر زیرا فوقه العرش عنده هو ایه
عالم مثالدرکه عالم ارواحدر لوقته حکماء دیدیکلری کبی لا خلو ولا ملاء دیدکلری
فاعلم ذلك فقد نبهتك على امر عظيم انه كنت من اهل القلب السليم الفهيم فعلى قضية
(فاذكروني اذكركم) الذاكرية بالمذكورية والمذكورية بالذاكرية فيفنى الذاكر
في المذكور ويبقى خليفة للذاكر فاذا طلبت الذاكر وجدت المذكور واذا طلبت المذكور
وجدت الذاكر فاذا ابصرتني ابصرته واذا ابصرته ابصرتنا) پس فاذكروني
اذكركم مقتضاسی اوزره ذاکریت مذکوریته تابعه ومذکوریت دخی ذاکریته تابعه
دور ایدر زیرا عبد ذاکر اولیجه رب مذکور ورب ذاکر اولیجه عبد
مذکور اولور هر بری ذاکریت ومذکوریت صفتیله قائم اولور پس عبد

عبد ذاکرده وعبد کورده فنا بولوب ذاتنده اثر قالمسه مذکور اولور
حق اول ذاکرک خلیفه‌سی اولور. نته‌کیم (اللهم انت الصاحب فی السفر
والخلیفة فی الاهل) امّا مراتب بو صورتده قچن ذاکری طلب ایتسه‌ک
مذکوری بولورسن زیرا ذاکر حقده فانی. وقچن مذکوری طلب ایتسه‌ک
ذاکری بولورسن زیرا ذاکر حق ایله باقی. انلر چونکه دیمشلردر که قچن
نی کورسن انی کورسن وقچن انی کورسن نی کورسن یعنی بن ایکیمز
بیلکه تمشوز. دیرکه بر بریمزه آینه اولمشوز. پس عبدک مرآتی حقده‌در نته‌کیم
قرب نوافلده کلور (کنت سمعه وبصره) وحقک مرآتی دخی عبددرکه
نته‌کیم قرب فرائضده کلور. قال تعالی علی لسان عبده سمع الله لمن حمده
وجنید بغدادیه قدس سره سؤال اولنوب عارف کیمدر. دنیلدکده لون
الماء لون انائه دیو جواب ویردی یعنی صو انیه ظرفنک لونیدر. مثلا
بو قزل رنک شیشه‌ده صو قزل رنک اولور. وسائر الوانده دخی قیاس اوزره
وشعاع شمس جامه عکس ایتسه جام ملونی متلون اولور یعنی جامک شبیه
ایله عکس ایدنه جام ملونی ایله متلون اولور تشبیه اولور مع هذا نوری

وصونک اصلنده لونی یوقدر. ایمدی تجلی حالی دخی بوکا قیاس
ایله. دیمکه صو سکا سنک لونکده کورینور. زیرا انک شفاف لونی یوقدر.
نته‌کیم آخرتده خلقک صو اعتقاداته کوره تحول ایدر یعنی اول کورینیر
انلر صو اعتقادیده. وحق مطلقده ادیان ایچنده اکملی اولدقلرنده کورینور.
زیرا انلرده وجه مخصوص یوقدر. بلکه اسمری جمیع اسمائی جامعدر فافهم
حتی (ولا تکن ممن قید الحق بالخلق فانه الحاد وهذا من لک ارشاد) نا

(نظم)

ای تجلی جمالک مظهر کائنات • یوزلرنده حق هر اولمه یریوزی ذات وصفا
آینه سنسن سکا صورتلرک مظهرنده • جمعه فرق تجلی ونه ایسه التفات
صورتک نقشنده عالم جمله سرگردانیدر • دونه ایسه عشقده کورکر نقش بولماز نجات وتما
قدمم قدرتک کردابه دونشورمه آدمی • دادیتین لطف وکرمه جوشش ایلر بیلد
جنبسه صو دولماسه حقی طوتمزیدی قلم • لوح عالمده یازلمازدی بو رنگین نکات

(الاصل السابع التوجه الی الله تعالی بکلیته وجوده عن کل داعیه تدعوا الی غیر الله
کما هو بالموت) یعنی یدنجی اصل الله تعالی یه کلیت وجودی وجمیع اجزا وقوای باطنه سیله
الله تعالی یه توجهدر. هر خاطر که الله تعالی دن غیری یه دعوت ایدر

كرك اول خاطر محموده اولسون وكرك مذموم اولسون يعنی صورتده دخی
اكوانه متعلقدن خالی اولماز. مقصود اعظم ايسه اكوانه دكل بلكه واجب
الوجوددر. الحاصل باطن قصوردن مطلقا تجريد واهله تعالی يه توجيه
كركدر. موت طبيعی ايله اولديغی كبی زيرا موت ايله خاطره فنا ويره ودعهء قلبيه
قالماز. پس بوراده دخی مرده حقيقيه متصف اولمق كركدر. زيرا
بودخی موتك بر نوعيدر. (ولا يبقی لا مطلوب ولا محبوب ولا مقصود
ولا مقصد الا الله) پس انك حيوده بر مطلوب صوری وبر مقصود
معنوی وبر محبوب كرك مال وكرك اولاد وغيری وبو مقصد خصوص قالبه
كعبه وبعض مشاهد ومزارات وامثالی كبی. الحاصل سالكه لازمدركه
قلبی علاقاتدن تجريد ايده. هر نه اولورسه حتی علوم قوانينده ظاهره و
بواطننده بيله شغل قلبی قطع ايتمليدر. زيرا علم ظاهر سالكك دنيا و
علوم باطنی عقباسی كبيدر. چونكه دنيا وعقبی تعلقی منقطع اولمايانك
حكمنده اولمادن فنده دخی قطع دل ايتمك. فكر خاطره حقه
تخصيص ايلمزدر. (ولو عرض عليه مقامات جميع الانبياء والمرسلين

لا يلتفت اليها بالاعراض عنها لحظة) وبالفرض انلر اوزره مقامات
عاليه‌ی جميع انبيا ومرسلينه عرض اولنسه حقنده بر لحظه بيله اعراض ايدوبدا
التفات ايتميه. زيرا مقاماته تعشق قاطع الطريقدر. پس
سالك هيولانی مشرب اولوب نفسی حقنده غيری كندنيه بر
نقش نه ايتميه. بلكه حقی طلب ايده بر جهد ايده. قال اتقياء
(ويحبه يكمله نفسه) زيرا حقی طلب ايتمك بلكه بر غرض مشتمل اولوركه
اول غرض الله‌ی هر شيدر. فافهم جدا. وياخود طلب فتنه ركه اثبيت
اقتضا ايدر. طالب ومطلوب كبی اهل وحدته ايسه بو شركت ونسبت
دوشمز. ووصول بر دركه كه بر لحظه اعراضه رخصت يوقدر. منفرد الخاطر
اولمغه توجهده درستا اولور. اثنا بو صحبتده اوزنيكم سالك ذروهء
مدام دستی بس بولمدی. ومنزله ابری وصريح اولمادی. قال الجنيد قدس سره
لو اقبل صديق علی الله الف الف سنة ثم اعرض عنه لحظة فما فاته
اكثر مما ناله. جنيد بغدادی كه سيد الطائفه‌در قدس الله سره واسرارهم بويله بيوركه
اكر بر صديق الله تعالی يه بيك كره بيك يل اقبال ايدوب صكره انده

بر لحظه اعراض ایتسه‌لر لحظه‌ده فوقه اولدقلرندن نائل اولدقلرندن
زیاده‌در. یعنی فائده‌سندن ضرری چوقدر. حدیثده حلّه‌ده مخلّص
دیدکلری. لکن فحینه‌کرده غیرتده خلاص اولشدر. بونلرده مراد مطلق
عارفدر. زیرا حقیقت مرتبه‌سنه واصل اولدقلرنه کوره حقیقتدن اعراض
ایتملری محال اولماز. مکر بالفرض اوله انلرجه لوکیمسه سبب اولدی

وذکر اولنان معنالرینه فوق مذکورک سرّی بودرکه هر لحظه الهٰ
متأخره لحظات متقدمه‌یی متضمن اولدیغندن ماعداسنده‌یه تا شقه
خصوص حالت واردرکه انکله سائر لحظاتدن متمیز اولمشدر اول خصوصیت
ایله انلرجه لحظات متقدمه‌اولنر که اکثریتی ثابتدر. تفکر ایده‌که عشق
اولنه مرتبه‌سی افاده کلنجه یقینده مراتب اکوانده وارایسه مرتبه سابقه مرتبه علیه
احکامیله متصفه اولدیغندن ماعدا اول مرتبه‌ده فوقنده اولدیغی مرتبه‌ده
زیاده‌سی واردر. واکر بو زیاده لکن اولماسه مرتبه سابقه خلاصه
ایتملری عبث اولوردی. انلرجه اولان مرتبه طوالعه کلنجه جمیع مراتب

مقدمه‌نک خواصنی جمع ایتدیکندن حکمده با شقه خاصه‌ایله منفرد اولوب انکچون
سائرلرندن اکرم وافضل اولدی نته‌کیم رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم
جمیع انبیانک فضائلنی جمع ایتدیکی آخر اولوب فضائلده بر برینه وشرف
اولدقلرندن حکمده دخی غیری خاصه ایله انلردن متمیز اولدی وبونک نظیری
اسم هودرکه ها مبدأ مخارجدن و واو منتهاسندندرکه شفویدر پس
افاده هو دیدیکی وقتده انکا نفس حلقه‌دن یعنی بوغازدن جمیع حروفک
مخارجی اوزرینه مرور ایدوب واوده منتهای مخارجده تمام اولور
ایشته بو وجهله هو کلمه‌سی جمیع حروفی جامع وجمیع مخارجه شامل اولمغله حاطیه
بناء صوفیه محققه انکله ورد ... وذکر ایدرلر وبجبب الغالب انی احصا
ایدرلر اکرچه عموم علماء ارباب افکارک هو خفیدر دیو جرح ایدرلر اما
معنااندن خفیه‌سنده خارجدر بلکه عارف بالله اولنلرک قلبلرنده واصل
ولسانلرنده جاریدر کلامیدی بوکی فهم ایدوب طریقت مستقیمه‌یه وانکله
جهان وصل حقه مراد ومطلوبه

(نظم)

عهد ایت واله غایله‌ده قالورسن
نه وار ایسه اکا بندل ایله حیه محبوبک

44b

نه درد ایله چکر عاشقه بلاسی بویوللك
نیاز اهلی کتورمزمی ناز نخوتیله

ولنده دردمندمی ایدی یوسف یوسف
چکردی دردکونی آه جلیله یعقوبیله

اوتمدی بقه بر لحظه کوزن الهی
وجودی غم ده یلا اولمشه کنه بویله

بولطف وقهر ایله بر ده بولنمز هیچ
یانر بودر ایکیسی غریبه ومغلوبیله

درونی سبل سیه بوای حقی واکه دردنده
چو وار در عشق خداده الکه‌ده جاویله

(الاصل الثامن)

(الموت وهو الخروج عن حظوظ النفس بالمجاهدة كما هو بالموت) سکزنجی اصل مجاهده ایله حظوظ انفسدن خروجدر. موت طبیعی ایله اولدیغی کبی. یعنی موت طبیعیده حظ نفس قالمدیغی کبی موت ارادیده دخی قالمامق کرکدر. ولکن حظ نفسدن خلاص اولمق زیاده مشکل اولمغله مجاهده لازمکلدی. واول مجاهده بودرکه نفسی مکروهاتی اوزرینه حبس ایله بعنی بر شیئی که نفس قبول اتمیه وطبیعته اغر کله نفسی انلر اوزرینه حمل ایله. مثلا نفس وحدتده اولمغه قائل اولمانه بلکه کثرتله الفت ایله انی جمعیت اربابی ایله بیله دور قرار ...

45a

بانه وفیه عمرلرینی اسراف ایدوب خلاف شرعی اولانه صحبتده کچوررلر خصوصا ملذوذات طبیعیه‌ده بو مرتبه‌ده تهالککاری واردر که اموجبیه آغرزنده دوشرمادی کبی وغولی که بونه قرآنده ایمنیه دوشیجانه کبی (وحدیث کلام حفة الجنة بالمكاره وحفة النار بالشهوات) یعنی جنتك چوره‌سی جفا اولدیغی کبی وجهنمک چولیسی طبعا امور محبوبه‌در. ای مؤمن بو مجالی بابی دیوار محل کبی هر طرفه بلا نصب دخول ممکندر. ونظایه که خلقه عالم بر طرفه مبتلا بولورسه بر خوشجه فکر ایله باقه خلقکده نه تکلف ایدوب ناری بر اوچه ایله جنته دخولی اختیار اتمیه فاما بوا اوچه ایله ... عن قالو فانها (والثبات على فعلها) اصلحناه وابائهم ایتیار ایدر. (على الطريقة المثلى) قال الله تعالى ومحبوبانها ترکیبها والاستقامة وكانوا بآياتنا يوقنون وجعلنا منهم ائمة يهدون بامرنا لما صبروا وكانوا بآياتنا يوقنون. استقامت دخی ثبات الثبات مرفوعدرکه خروج اوزرینه معطوفدر. فقام سوداد اوغلانی محمدده کسیکدر. یعنی دخی اوزرینه معطوفدر.

مألوفات و محبوباتندن سوء ادراو غلاظی سوددن کسرکی کسمکدر
وانلر اوزرینه ثباتدر. والا توبه‌سنی نقض و عهدینی فسخ ایتمکله
مرتبه سلوکدن ساقط اولور. و دخی طریقت علیه مثلی یعنی
فضلی اوزرینه استقامتدر. زیرا مقصود بالذات طریقه دخول
وکمل بلکه منزله ایرشمه استقامتدر. بلکه بو استقامت طریقه وصوله
اقویدر. نته کیم قرآننده کلور (ان الذین قالوا ربنا الله ثم استقاموا)
یعنی یالکز ربنا الله دیمک کفایت ایتمدی بلکه استقامت لازمکلدی
شویله اگر بو استقامت اولماسه ربنا الله دیمکله خلاص اولمازدی استقامت
بناء طریقنده یکی قویدر. حتی بریکیه طریقه حقه سلوک ایدوب صحبه ولدنیه
علمی اولدقدن صکره نقض اولیوب اندن اعراض ایتسه الله تعالی اکا بر عذاب
ایده‌کی عالمده هیچ بر کیمسه‌یه اویله عذاب ایتمامش اوله والعیاذ بالله تعالی
ابته بوکا عظیم اهل تمکین و ثبات استقامتدکه بوندن اهل تصوف
واضطراب و انحرافدن وکل انلری بوده الله تعالی صبر و ثبات ایله تقیید ایدر
واطمئنان و استقامتنه تأکید ایدوب بیورر. لما صبروا وکانوا بایاتنا

ایمدی اگر مریده و مرشده هر خصوصده جد لازمکلدی و مریدده بو حاله
اولماسه اگر هادی و مرشد و مقتدای ناس اولمازه و عبرت بکی
استقامتده در. انکچون حدیثده کلور (ان استقامت امتی فلها یوم
وان لم تستقم فلها نصف یوم) یعنی بو حدیثده مراد یوم آخرت بر کون بیک
ییلدر. چونکه بو امت دنیاده اوزرینه استقامت ایتدیلر لاجرم عمرلری
نصف یوم اولدقده بشیوز سنه‌یی تجاوز ایدوب بیک ایردی

(نظم)

مطلوبه حصول اولنجه

جز ایت کوکل بو زمانه
منزل وصوله بولنجه

یولکا طوغری کیت هی ف
عشقه اودنده قالدن یانغه

سیل اولوب آقدن بوز لنغه
دوستنک بونیکه کولنجه

اغلیوب اوچتی او یانغه
زاد وفنا وارمی الده

استقامت وارمی دلده
غربته قدم النجه

غیرت ایله اشبو یولده
صبر ایلیوب شهودیکی

مولده قبل وجودیکی
دریایه صال وجودیکی
صدقی وصده صالنجه

جانه وجهله فنا بولور.
حقباقیه باقی قالور.
بركوبه دلك خاموش اولور.
غمزنجیسی جوشنجه

(الاصل التاسع)

(المراقبة) وهی الخروج عن حوله وقوته كما هو بالموت) طقوزنجی اصل
مراقبه‌دركه سالك كندی حول وقوتندن خروجیدر. موت طبیعی ایله
خروج ایتدیكی كبی. حول برحالدن برحاله تحولدركه حقك تحویلی ایله
اولور. انك ایچون دعاده یا محول الحال والاحوال دینلور. پس حقك
محول اولدیغی مراقبه ایتمك الی اول صفاتنده هیچدر. وكندی نفسنه
تحولده كندینی تبریدر. وقوف رضی الله تعالی عنهدركه اساسنده قوی
ومتنه كلمشدر. نظر ایدكه دكرمن طاشی نقدر جسیم ثقیلدر. فاما چونكه
خرب وقوفی ای دوندر. بوجهتدن قوت چونكه. اكرچه دكرمنده
دونمكه قابلیتی واردر. پس سالك حول وقوتندن حقیقه غافلنده

حب حالی كبیدر. نتهكیم بابلده مرور ایتدی ولكن غافلنده حب
حالی كبی اولمغه مرشده كوره‌در. حول وقوتندن خروج ومراقبه
حقه ناظردر. (فاعلم ذلك مراقبا مواهب الجمعه) حقك مواهبنه
منتظر اولدیغی حالده یعنی كرچه سلوكی غرض موهبه ایچون دكلدر. بلكه حقی
اجلال واعظام وكندی نفسنی عبودیتله تذلیل ایچوندر. ولكن اول حالده
هماننده انتفع. حالی كبیدر. نتهكیم اكنجی تخمی صاحبی بارانه منتظر اولور.
اثبات بوندن مفهوم اولدی غرض فتح ایچون اجتهاد ایدنه سالكه فتح
یوقدر. ومواهبدن مراد وجد وحال وعلم وفیضدر. ولكن هر
كسك مقدارینه كوره اولورده عطادر. انی الله جعه بیلور. انك ایچون
غیری مرتبه‌سنه طمع ایتمامك كركدر. بلكه كندی حدندن زیاده اولان
ویاخود استعدادی اندن اقدم اولان بو صورتده انلر مرتبه‌سنه فائق
اولمغه قصد ایتمه‌سندر. (متعرضا للنفحات بالطاعة) نفحات حائز
ایله عطایا معناسنه‌در. ونفحات الهیه تعرض ایتمك انلرك موجباتنه

قشیده اعمال صالحه ده و توجهات صحیحه ده آنی چوق بالصادیو قید ایتدی
نته کیم دعاء نبویده کلور (اسئلک عزائم مغفرتک) یعنی سندن سبب
قوی مغفرت اولان اعماله توفیقی طلب ایدرم. وحدیثده کلور که (ان لربکم فی
ایام دهرکم نفحات الا فتعرضوا لها) ایشته بو اوانده که ترکیبه مشغول شهودکی
دیرلر اوغلان آغلمزسه ویرمزلر ممه. سن کرچه اسبابده تأثیر یوقدر.
ولکن اسباب یوزنده بولنمق ادب طریقت بلکه فرض و واجبدر.
ودیمشلردر که عمل نردبانک پایه سیدر. بو جهتدن بی پایه نردباندن
عروج میسر اولمدیغی کبی بی عمل دخی مطلبه ایرمک اولماز. زیرا عمل امر الهیدر.
نباء على هذا سوز فرمان الهی یه امتثالدر. کرکسه اول عمله تعلقك
اولماسون (فافهم جدا معرضا عما سواه) ما سوایه التفاتدن اعراض
ایدیجی اولدیغی حالده نته کیم بالاده هر یوزده تحقیق ایلمشدر. سلوکك
عجایبندن بری بودر که هر سالکه حال میسر اولمیوب وسط طریقده وقفه
ایدوب قالور. و غریب وطنه چکیلور کبی نفس مألوفاته چکیلور. و بر
علاقه ده خلاص اولورسه هزاری دخی باقی قالور. ودیمشلردر که

ما لیس سوایه مفتونه والی سوایه مغبونه وحالی سوایه مجنونه در. باجمله ابدی
خلعه عالم نه مقوله شیلرله مقید اولمشلردر. واکثر ناس بلکه علما
ظن ایدرلر که ماسوی دیدکلری هپ شول الده بولنان مال و خیال
وباغ و بغچه و امثالیدر. مع هذا بونده عالم حجابدر کرک ظاهری
وکرک باطنی وکرک علمی وکرک عملی اکرچه تفصیلی لسانه وقلمه
کلمز زیرا اسراردر. مقوله سندندر که عارف بالله اولمیانه فهم ایتدیرمیس
انی کشف ایتمک عقول قاصره یه کوره اضلاله باعث اولور.
(مستغرقا فی بحر هواه) یعنی هوای حقه دریاسنده مستغرق اولدیغی
حالده مقصود جمیع هوالردن کچوب هواسی هوای حقه منحصر اولدیغی دیمکدر.
نته کیم مجنونک اول هوای لیلایه دوشوب عشق مجازی ایله ملوث اولمشیکن
آخر هوای حقه دوشوب لوث مجازدن متطهر اولدی و عشق حقیقی
ایله لیلایه بدل معشوقی بولدی. وکلی فنا اکبریه ده کلدی. (فیا من
هو کلامی من هواه) یعنی ای کلامم معشوقه حقیقیه نک هواسندن

بونفسم هواسنده ده دکلدر پس بونده ده فهم اولندیکه انسانده قلبك هواسی
هوای حقه منحصر اولیجه جمیع حرکات وسکناتی دخی انك هواسنده ده صادر
اولور . انلکیونه هوای حقه طعن واعتراض اولنمز خطای محض بلکه
فی الحقیقه کفردر .

(نظم)

چو خاك قدسیم بو اشتباهی بیلدم . عالمده نیجه دوردم جانانه وجهی بیلدم
نیده هوای ماسوی حقه هوسیدی هو . قلبمده ماسوی غیری معانی بیلدم
عالم دینی مفتونه اولور الیم دینی مفتونه اولور . عالم دینی مجنونه اولور بنده انی بیلدم
سویدیم الله سوزم بربوزدم دیکی کوزم . باننده طوتشدی بوکوزم بو جسم وجانی بیلدم
شاهد اولدی فدا . ولده بر فیض باغدی قانی بیلدم

حقی بولوب حقی کندی اولشاهد اولدیغی حالده معلوم اولدرکه
(مشتاقا الی لقائه) حقك رؤیتنجه اله مشتاقه اولدیغی وصوحاتیه ففدونه اولور شوقه که
اشتیا ومحنتلو دریه نی بر حالتدرکه محبوبه وصولیه بعد یاریسی بوحالت
انجق هده ده خوفده وصله لعه ایته کجه موشتاق تاریسی قائمه قال
مادی بحر کبی اولورکه منقطعه انده ده نقد نوش ایته قائمه

مقصد المراد الشیخ الاکبر

المشتاقه الاکبر ولم یخطر علی قلبی سواه ولم تشبع عیونی من لقاء) شوقه
ایسه بویله دکلدر . بلکه محبوبه عند الاجتماع ساکن اولور . وبعض شعراء
عرب دیمشدر (فابکی ان نأوا شوقا الیهم وابکی ان دنوا خوف الفراق)
یعنی دوستانمدن دور وجدا اولسه لر انلره شوقمدن آغلدم وقریب اولسه لر
خوف وفراقدن گریان اولورم . ایشته ایکی حالتده دخی عاشقه آغلمق
اقتضا ایدر . وبو اوندندرکه بلبل گلده وصالده آه وفغان ایدر . مع هذا
حال وصلت حال سرور وحبوردر . قلبه بخش لذت ایدر . واهل مراقبه نك
هر حالی دخی بودرکه حضور حقده خشیه ایدر . یعنی شوقه گلوب طربناك
اولور . ویاخود اگلیوب آغلر . زیرا هرکسك حال مخصوصه سی واردرکه
محبوبه ملاقاتی مقتضای حالیله معامله ایدر . فقط ابعه کرچه ملاقاتی
واجد عده سرور ونه آغلر وانلر دمعه سی بارده اولور . نتکیم فراقده
دمعه سی حاره اولور . زیرا حرارت دل آتش فشنیه ایدر (روح بابن

به یستغیث علیه) یعنی عالمده جنونت و مفارقت ایله و بر جوق جفا
اوزرینه استعانت ایدر . یعنی لطفه واصل اولمغه نیه کندی لطفندن
رجا ایدر . زیرا کندیدر کندینه احسان ایلیین و سالکه یول ویرن و
درگاهنه ایصال ایدن (ومنه یستغیث الیه) وکندندن کندینه غوث
طلب ایدر یعنی قهر حالی ظهور ایتسه (واعوذ بك منك) موجبنجه کندندن
کندینه صغنور . وقهرینی دفع ایتجک کندندن ظهور ایدر اولور شول
اوشغه کبی که اناسنك قهری حالنده ینه آناسنك دامننه صاریلور
واندن رحمت انتظار اولور . ای مؤمن حقتعالی آنادن ارحم و اشفقدر
سن اگر قلبکده احیا ایده شیخ خاطریکی خوش طوت وحسن ظن بولنه کیت
و بو حسن ظن هر نفسده ایت زیرا هر نفس عند العارف نفس آخردر
انی هیچ ذکری جدا ایده لر . زیرا وقت تقییدر (فافهم ذلك)

(نظم)

الهی نیجه عفو انگه کرم ده و دها دم طها هر دولت ایت
ارشد ایجه لطف احسانکه

رضا قیدیلن ... بولنور دولت ایت

صحا فضا اولوبدر کناهده سیاه | نه شکلده قودی انی کور کناه
رجا غریبودر سنده ای پادشاه | نه شول بو نیه آغ اولوبدر دولت
اومیانه قولدن خوابده بر نفس | سوایه نظر ایتمه دیه حسنی هر کس
قویمیزده اول بو خالکی خفس | وجودی عمارت قیلوبدر دولت
آلهی نیه یس قولنك باشنه ویر | کتاب ابلیوب باره ده دونه ره
بو حقی قولی کوشه قانده ویر | انی فیضك ایله طولدره دولت

(حتی یفتح الله لنا بابا من رحمته لا ممسك لها و یغلق علیه باب عذاب لا مفتح له)
یعنی ذکر اولنان احسانلر اوزرینه ثم اوله تا که الله تعالی بزه رحمت
بابنی فتح ایده که انی امساك ایده بیلور یوقدر یعنی کیمسه امساکه و منعه قادر
دکلدر . وانلر اوزرینه بر عذاب قپوسن غلق ایده که انی فتح ایدر
یوقدر . یعنی رحمتك منعنه قادر اولمدیغی کبی عذابك وجودینه
دخی قادر دکلدر . بو رحمتدن مراد رحمت خاصه در که رحمت
قرب و وصلتدر . نتکیم عذابدن دخی مراد عذاب مخصوصدر که

عذاب بعد وقطیعتدر. وبوندن فهم اولنور كه حقه واصل اولانه
بر دخی فرقت ورجوع یوقدر. نته كیم كبار مشایخدن ابو سلیمان
دارانی قدس سره بیورمشدر كه (لو وصلوا ما رجعوا) ودخی
كلمشدر كه الفانی لا یرد الی اوصافه یعنی سالك تزكیهٔ نفس
مطمئنه مرتبه‌سی غایتنه وصول بولدقدنصكره بر دخی اماره وامثالنه
رجوع ایتمز. نته كیم براغاج تلقیح اولندقدنصكره اصل میوه‌سی
جبلی اولماز. بلكه سهلی اولور. وبر نحاس ذهبیه منقلب اولدقده
صكره نحاسیته دونمز كرك بیك ییل طورسون. زیرا منصبغ اولدی
ثوبه بر دخی صبغ حقیقی. ونته كیم قانه صباغ اولدقدنصكره
تكرار قانه اولماز. اگرچه بعضیلر بو مقامده سوء فهمده
واردر كه اكسیردن اولان صبغك تغیر حكمی واردر. حتی
اصلنه دونر دیدیلر اما بو كلمه خیال ایتمشدر. زیرا مولود
فهو سف مولود الهی كیمیادر. فاعرف (تبوه سطع من رحمة الله

(علی النفس)

([illegible])

علی النفس تزول به امارتیة النفس فی لحظة ما تزول فی ثلثین سنة بالمجاهدات
والریاضات كما قال تعالی الا ما رحم ربی وهم الاخیار) یعنی ذكر
اولنان فتح الهی الله تعالینك نفس انسانیه اوزرینه رحمت خاصه‌سندن
شول نور عالی ومرتفع سببیله‌در كه افكه بر لحظه‌ده نفسك اماره‌لكی
زائل اولور كه مجاهدات وریاضات طریقیله اوتوز سنه‌ده زائل اولماز
ایشته بونلر شول اخیاردر كه قرآننده (الا ما رحم ربی) ایله استثنا اولنمشلردر
یعنی بونلرك نفسلری نفس مرحومه‌در كه الله تعالینك رحمت خاصه‌سنه
مظهر اولمشدر كه زمانه قلیلده فتح الهی وتجلی ربانیه وبو نفس سائرلرك
نفس اماره‌سی كبی كثرت ریاضات ومجاهداته محتاج دكلدر. ودكلدر
زیرا سلوكی طریق عشق ومحبت وجذبه‌دندر. نته كیم حضرت رسالت
صلی الله علیه وسلمك لیلهٔ معراجده نور دیه نردبانه قوللری پس بو
نردبانده مراد طریق جذبه‌در. بو طریقده قدم بقدم یورویجك

([illegible])

وصفیمزه دکلدر. زیرا بو صورت ایله عروج ایتمك زمانه طویله محتاجدر. معراج
ایسه طی زمانه وطی مکانه قبیلندندر. پس حضرت نردبانده عالم ملکوت
حالی عالم ملکه قیاس اولنماز. زیرا عالم ملکوتده سیری روحدر وعالم
جبروت ولاهوتده سیری سریدر. (فاعلم ذلك بل یبدل سیئات النفس
بحسنات الروح لقوله تعالى فاولئك یبدل الله سیئاتهم حسنات
وهم الابرار) یعنی ذکر اولنان وجه اوزره یه فتح الهی واقع اولوب
نفس اوزرینه رحمت خاصه ظهور وطلوع ایدر. بلکه الله تعالى
نفسك سیئاتنی حسنات روحه تبدیل ایدر. که بو معنی ابرار حالیدر. واما
مقام مغفرت دیرلرکه غفر ستر معناسیدر. یعنی عفو ایله مغفرتك فرقی
واردر عفو سیئاتی بالکلیه ازاله ایدر. مغفرت ایسه سیئاتی ستر ایدر یعنی
حسنات صورتنه ابراز ایدر. زیرا سترده مستورك عینی ازاله لازم کلمز وبو
مقامده رجالی اولدیغی یکوره قبیلندندر. انجق بو مقامده کلمه نقی اولمالیدر بلکه
ایراد ایدی وبو تبدیل آیت مذکوره ایله منصوصدر. وحدیثده دخی

کلورکه قیامتده بعض مجرمینك ذنبلری حسناته تبدیل اولندقده اول
ذنوبه ارباب اولان حالده حسنه یه نظر ایدوب سرورلرندن وطمعلرندن یارب
بنم دخی کناهلرم وار ایدی نیچون اونلری دیسه‌لر کرکدر. پس بو خواص
امتده مشقته حاضردر. وتبدیلك کیفیتی ذوقیدر ادراك اولنور عقل ایله
دکل نظر ایله رحم مادرده اولان علقه یعنی دم جامدده که اوله بر قاف
پاره‌سی ایکن الله تعالى مصوریتنده تجلی ایدیبه انی نوع بشر افرادی جهتنده
خلق ایدر. مع هذا اولدیغی حاله تعجب انجق اول شکل حسنك احتلافاتی
بوقدر. انجق بو مقام شانده (فتبارك الله احسن الخالقین) دینلدی
وبو معنایی ادراك ایتمك امر غامض اولمغله کفایه. فتشته اجره‌لی
افکار ایتمیه. وبلکه بر کوزه اصلنده طینه. وطینه فاخوری الشده عمل ایله
مثلا کوزه شکلنه کیرر. بالفرض فاخوری اول کوزه‌یی نقض وفساد
ایله صورتندن یه اول صورته ویا غیری صورته قومغه قادر. پس زیر
صورتی مخصوصه بولندقدن صکره اکر صورتی قبیحه ده ایسه قبحنی ازاله ایدوب

حور قصرنده ابراز ایدیه نتکیم باقر اکسیر ایله التونه اولور ایمدی نفس
اماره دخی مطمئنه اولدقده حالی بوییه در که انلر حقنده گناه قالمانه
وگناه صورتی احوالی اوله دخی اکسیر روحه تأثیری ایله حسنه صورتنه
داخل اولور نیجه قبیح بونلر دنیاده معجزات انبیاء وکرامات اولیا ایله حسنه
اولمه ونیجه حسن بونلری دخی قبیحه وقذره صورتنه دخول قیلمشه در
(بل یکونه حسنات الابرار سیئات المقربین) بحسنات الخ فه تعالی لقوله تعالی
للذین احسنوا الحسنی وزیاده فیهم الزیاده حسنات الصحف الجمعه و
ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء) یعنی شیخ ابو سعید خراز قدس سره بیوردیغی
اوزره حسنات الابرار سیئات المقربین اولور حقتعالی حسنات الخ
ایله یعنی الله تعالی طائفهٔ مقربینه اول وجهیله لطف خفی اظهار ایدرکه
ابرارک حسناتی انلره کوره سیئاتی کبی قالور اشته آیت مذکوره ده
اولان زیادهٔ مراد الطاف خفیهٔ الهیه در که انلر اعلای رؤیت
بیغش هده جمالدر اشته بو معنی بر فضل الهیدر که الله تعالی
انی مراد ایتدیکی عبادنه احسان ایدر ودر بو مقامده آنلردن

١٠٢ .53a

مراد مقربین در که اخص الخواص در وبونلرک آخرنده مقامدی
جنت فردوس در که اعلی الجنان در وبو مقام مخصوص حضرت
اولیاء وسیله فردوس مذکورک ذروه سیدر اشته رسول هم
جوار اولمق دنیه کدی جنت مذکوره یه دخول ایله در که دنیاده ضیابت
معنویه اوزرینه جنبندر انلر حقنده بر اعرابی اول حضرته جنتده جا
اولمق طلب ایتدکده (اعنی بکثرة السجود) بیوردیغی اول اعرابی
طریقه طاعه وخصوصا مقام فنایه ایشارت ایدیه که هجوم ایلمه کامنوطدر

(نظم)

واله المعطی

یا رسول الله مقامک جهد ده اعلی در — وجهم حالك شهودی حضرت مولیدر
کوشش فیضکده اولماز هیچ بر دقیقه سبب — سلسبیل جنت فردوسک ده احلادر
سرحه کیم آیینهٔ حق دیر سر کائنات — حبه ده ایکه روی انورک اجلادر
بر نکاه هیبدا ایدر عاشقی فوق العلی — هیبت قیلز مقامک همتک بالادر
هیچ نکه چوقسه ظاهر و باطن ده مقبح قصد — التفاتک یا حبیب الله اکا اولیدر

(الاصل العاشر)

(الرضا وهو الخروج عن رضاء الازلية والتفويض الى التدبيرات الابدية بلا
منازعة نفسه بالدخول فى رضاء الله تعالى بتسليم الاحكام والاعتراض
كما هو بالموت) اونجى اصل رضادر . يعنى كندى نفسنك رضاسندن
چيقوب الله تعالينك رضاسنه دخول ايتمكدر . بو ايسه احكام ازليه يى تسليم
وتدبيرات ابديه يه تفويضدر . آنده نزاع واعتراضدن خالى بولنقدر موت
طبيعى اولديغى كبى يعنى فناء حسيده نفسلرده اولوب احكام الهيه حقنده
چون وچرا ايتمديكى كبى كركدركه فناء معنويه ده دخى بو حال واقع اولوب
احكام ازليه حقنده جدل ايتميه . واعتراض ومخالفت طريقنه كيتميه . زيرا انك
عقلنه حقائق علمى اوصغمز . عقل دخى خود انك علمى سببيدر چونكه
هر كسك موجب استعدادى اوزره هر شئ ازلده تقدير وابدده تدبير
اولنوب احكام دائم اولنديكه نقض قابل دكلدر . زيرا تقديريه
علم تام وتدبيره حكمت بالغه اوزرهدر . بو جهتله عبده لازم
اولان قبول ورضادر . يوقسه رد وسخط دكلدر . نته كيم حديث قدسيده كلور

(قدرت المقادير ودبرت التدابير واحكمت الصنع فمن رضى فله الرضا منى
ومن سخط فله السخط منى) وطبعه مخالف اولان تقديرى رد ايتمك
دكلدر . بلكه عاشقه اولان ذاتى طبعنه موافق اولان كبى قبول ايدر . زيرا
معشوقده فانيدر . وفانيه حب وحسن كلمز بلكه حكم معشوقكدر .
وبو مقامده بعض عرفا ديمشدر . هر كه ابر بلاسن سوديكنده
حليمه يى كيجه دى اول بلايا الله نه خلعت عجب شكورا اى مؤمن انسانه
بنه وبيله اولان اخلاقده احسن رضا وتسليمدر كه قرآنده كلور .
(ان الدين عند الله الاسلام) زيرا اسلامدن مراد فى الحقيقه اسلام حقيقيدركه
ملت ابراهيم عليه السلام نار نمروده طرح اولنديغى وقتنده جبرائيل اكا كلوب
اعانت حدوده اولسه قم لاحاجه ديدى وحقه حالى عرض حقيقى دخى
لسانته كلمه كتوردى (حسبى من سؤالى علمه بحالى) بويوردى واوغلى اسماعيل
عليه السلام ذبحه تسليم اولدى واسماعيل دخى (يا ابت افعل ما تؤمر
ستجدنى ان شاء الله من الصابرين) ديدى وبونلرك تسليمى عالمده داستاندر

اولدوقلرى اگر ابراهيم رؤياسنى اول امرده كبشه تعبير ايدوب ذبح
كبش ايديدى ايكنجيسنى دخى بر مرتبه ده تسليم اولديغى معلوم اولمازدى
ديو امر مستور قالوردى وجميع ازمانده كمل اوليا دخى بو صفته
اوزرينه در كه الله تعالى طرفندن ذبح اولادلرينه اشارت قطعيه
واقع اولسه ذبح ايدرلر وتوقف ايتمزلر فاعتقد ذلك
كما قال بعضهم وكلت الى المحبوب امرى كله فان شاء احيانى وان شاء
اماتنى نته كيم بعض عارفلر ديمشدر كه بن جميع امورمى محبوب حقيقى
اولان الله تعالىيه احاله قلمشم ديلرسه بنى لطف ايله احيا
ايلسون و ديلرسه اماته ايلسون كه انك لطف وقهرى بنم عندمده برابردر
زيرا لطف وقهرى صفت محبوبدر چونكه محب محبوبه واصل وبلكه انك
فانى اولدقده جميع اضافات قيود دخى فانى اولور كه انجق لطف و
قهرده پس ذات مشغول اولدقده صفت اشتغالى قيودى
اولماز زيرا صفت ذاته پرده سيدر افعال صفتك
وآثار دخى افعالك پرده سى اولديغى كبى (فمن يموت بارادته

(عن هذه الاضافات الظلمانية بجذبة الله تعالى بنور عنايته كما قال جل ذكره
او من كان ميتا فاحييناه وجعلنا له نورا يمشى به فى الناس كمن مثله
فى الظلمات ليس بخارج منها) يعنى شول كمسه كه كندى ارادتيله حجب
ظلمانيه بشريه كه اضافات مقوله سيدر انلره مرده اولمغله اول حجابلره
ازاله ايليوب تعيناتندن وجودندن اشقالدن الله تعالى انى سببه
عنايتى نوريله احيا وتنوير ايدوب وظلمت بشريتدن نوره وموته بدل
حيات كتوردى كه اكا حيات حقانيه ديرلر زيرا فانى ايدوب وقوب
كتيدكده باقى ظهور ايدر ومن بعد حكم باقيتك اولور وآيت مذكوره نك
تأويلى شيخ كندى كندويه وهب بيورر كه (اى من كان ميتا) عن او
صاف الظلمانية فى شجرة الانانية فاحييناه بالاوصاف الربانية
يعنى شول كمسه كه شجر كبى اولدقده انانيت وتعينده بيتوب شول اغاجه
دالدرى كبى اولدقده اوصاف بشريه ظلمانيه سندن فانى اولسه وتلقيح اولنه
اغاج كبى اول نهالده قطع وطرح اولنه وربانى اوصاف

ربانیه‌لریله احیا ایلیه‌سك یعنی اوصاف ردیهٔ ظلمانیه‌سنی تبدیل
اوصاف شریفهٔ نورانیه اعطا قیلسه‌ده و لباس کهنهٔ جیفه‌یی
خلعت شاهی الباس ایله‌رك تفتیح اولنان اعضا جدیده‌ده بعد التلقیح
حاصل اولان صورت جدیده‌ده لطیفه کبی وجعلنا له نوراً
جعلنا یمشی به فی الناس بالفراسة ویشاهد احوالهم) ونوراً
جعلنا دیه اکا نور ذاتی ویره‌سن که انکله خلقه ایچنده
فراسته یوریه وانلرك احوالنی مشاهده قیله زیرا مقصد بکا زمانه
حجابنده اعمی کبی ایدی شمدی نور جمال ایله بصیرتی آچیلدی واول
احوالی خلقه ایچنده مستور ایدی اعمایه محسوسات مستور اولدیغی کبی شمدیکی
بصیر و فراست صاحبی اولدی احوال خلقی مشاهده‌یه باشلدی اکرچه
خلقه‌نك کندی حالنه اطلاعه حدی یوقدر زیرا عالم سافله
مطلعدر ایسکی اشیا اولمغه ولکن سفلی عالیه مطلع دکلدر زیرا
اسمی جزئی اولمغه هنوز مشاهده سنده قصوری واردر و

وفراسته روحه قوت قدسیه بلا تفکر معانی غیبیه‌یه اطلاعیدرکه
اکا فراست عقلیه و کشفیه و الهیه دیرلر زیرا هیئات صورده معانی‌یه
انتقال ایدر و بو فراسته خطا اولماز و بر فراست دخی واردرکه
اکا فراست طبیعیه دیرلرکه روحه معانی غیبیه اطلاعی هیئات صوریه
وساطتیله‌در و بو فراسته گاه اصابت و گاه خطا ایدر بورده مراد
فراست اولیدرکه اکمل ناسه مخصوصدر (لکن مشغولی الظلمات لیس
بخارج منها) ای لکن ظاهر له زهرة المؤمنیة واثمار الولایة
والنبوة) یعنی ذکر اولنان اوصافه متصف اولوب شجرهٔ مثمره‌لنیج
کبی ثابت ونامی اولدقده جمیع مؤمنلرك چیچکی وولایت ونبوت ثمره‌سی جوهر
اولمایانه شجرهٔ جبلیه‌نك فائده‌سی کبی دکلدر الحاصل مؤمن ودیجر جواهب
شمع منیر واگاه ومکاشف کافر واعمی واهل ظلمت وغافل ومحجوب کبی
دکلدر بلکه ایکیسی بینه السماء والارض در بلکه اصلا مناسبت یوقدر
بعده مراتب دردندرکه برکی ایمانیدرکه عوام مؤمنین
حالیه‌در بو مرتبه شجره‌نك چیچکی کبیدر وبری ولایتیدرکه خواص مؤمنینه

صفتیدر. و بو مرتبه‌یه مرتبهٔ احسانه دیرلر كه شجره‌نك میوه‌سی كبیدر.

زیرا اعتقاد و علم و عمله‌دن مقصود مرتبهٔ مشاهده‌یه وصولدر.

نتكم غرس شجره‌دن مراد میوه‌در. و دخی نبوتده‌در كه اخص خواصك

شانیدر. و بو مرتبه میوه‌نك لبی كبیدر. و دخی رسالتده‌در كه خلاصه‌سی

اخصك نعتیدر كه دهن لب كبیدر. و ایكی اولكی كبی و ایكی

ثانی اخص خواصدر. پس هر ولی دخی اهل لب و دهندر. ولكن نبایه

كوره قشر كبیدر. نته كیم نبی ایسه رسولك قفاوتی دخی بویله‌در.

وجناب رسالتك صلی الله علیه وسلم مرتبه‌لری فوقه الكلدر. زیرا

اولو العزمك اشرفیدر.

(نظم)

بر شجردر بو وجود آدمی دنیاده باغ   اكا اسماده دیرلر جوهر آلبوده
میوه‌سی علم الهی انلری بیلماق   عارف بالله اولاندر بو بنلر ذوقده
كل ولیسی مصحفده اوقی اسرار حق   بو ولیدر مكتب عرفانه كیر آن سعده

ظلمت نفس ایچره قالمه كیم صباح ایردی شب   باغه نه وجهیله تجلی ایدی رب الفلق

حقبا خفاش اولونه كورمدی نورك حقده   كرچه كیم آفاقه نه پرتو صالدی شفق

الحمد لله تعالی بو شرح لطیف و بیان منیف منفا. قلم شیخ اسماعیل

حقیه چكیلده و امضا اختتام كشیده اولوب بیك یوز اوتوز بر سنه‌سی

شهر ربیع الاولنك اواخرنده بروسه‌ده جامع لالی محله‌سنده منفصل

اولمغله تنجیزنده صورت رساله‌ده كتاب جیبی اولدی و غیبه‌ده ترتیب

اولنوب عالم شهادته شكل بدیع ویرلدی بو مباشده‌ده ده ذاتیه اولندرده

عاقبته و بو شرحده نقوش ابدیده صحیفه اوله والسلام علی تابعی

اهل الهدی و دخلی مجلس الذی فانه الكلام معهم و مع من اتبع الیهم و

سمعهم واله الفاتح و رسوله الخاتم واله النبیب الحبیب و صحبه الحمد لله علی التمه

والصلوة والسلام علی محمد هادی الامة واله و صحبه كما الیته انتهی

تمت

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısmı: Hacı Mahmud
No: 2402
Eski kayıt: